

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 130 Ft

XIII. évfolyam 12. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2006. december

Mennyből az angyal... 50 éve

Márai Sándor:

Mennyből az angyal menj sietve

Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony.
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Agyal, vigyél hirt a csodáról.

Csattogtasd szaporán a szárnyad,
Repülj, suhogj, mert nagyon várnak.
Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs szó fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Agyal, te beszélj a csodáról.

Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett -
És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.

És elmegy sok ember előtte:
A Katona, ki szíven döfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezét a tálba,
Harminc ezüstpénzért kínálta
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és véréit itta -
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni Hozzá senki nem mer.

Mert Ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfá,
Ördög hozta, vagy Angyal hozta -
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekesznek,
Csak orrontják, nyínak, gyanítják
Ennek az éjszakának a titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.

És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasad az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Élég volt.”

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérlik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik -
Ők, akik örökségbe kapták -:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?

Agyal, vidd meg a hirt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
- A költő, a számár, s a pásztor -
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik, -
mennyből az angyal.

New York, 1956.

Önök joga van tudni...

hogy Gyomaendrőd Város Önkormányzata
képviselő-testületi ülést tart 2006. november 30-án
14 órai kezdettel a Városháza Nagytermében

A képviselő-testületi ülés napirendi pontjai között szerepel:

- A helyi adók tételeinek emelése
- Békés Megyei Vízművek Rt. 2007. évre vonatkozó díjszabása és a 31/2003. (XII. 29.) KT rendelet módosítása
- A mezőöri járulék mértékéről és megfizetésének módjáról szóló rendelet módosítása
- Az önkormányzat 2007. évi költségvetési koncepciójának benyújtása
- Városi Gondozási Központ támogatási kérelme
- Szerződés és megállapodás alapján önkormányzati feladatot ellátók és szolgáltatást végzők áremelési kérelme
- Önkéntes tűzoltóság létrehozása
- Közterület-felügyelői beszámoló
- Mezőöri beszámoló
- Tájékoztató INTERREG pályázatban partnerként való részvételtől
- Tájékoztató a Karácsonyi Élelmiszersomag pályázatról
- Helyi birtokhasznosítási bizottságba tagdelegálás
- Statisztikai kistérségi hovatartozás felülvizsgálatára megbízásadás
- Közmeghallgatás időpontjának és napirendjének meghatározása.

A helyi adótételek esetében elmondható, hogy az elmúlt négy évben 2003. január 1. napjával és 2005. január 1. napjával volt általános adótétel emelés. 2003-ban mintegy 10%-os, 2005-ben adónemenként eltérő, átlagosan 17%-os adóemelés történt. 2007. január 1-től indokolt ismételt adótételeket emelni, figyelemmel a szennyvízberuházás adókedvezménye miatti bevételkiesésre, illetve az eltelt időszakban bekövetkezett inflációra és finanszírozási változásokra. A tervezett adóemelés költségvetési hatását a következő táblázat mutatja.

A tervezett adóemelés költségvetési hatása

adónem	Adó- alanyok száma/ fő	Adótár- gyak száma /db	Törzskivetés 2006. november 8-án	Tényleges bevételek 2006. november 8-án	Emelés mér- téke %	Emelés összege a törzskivetéshez viszonyítva Ft	Várható törzskivetés 2007-ben Ft
Epitmény adó	1034	1147	11674627	10483714	10 %	1167463	12842090
Telekadó	456	518	2490491	2322355	10 %	249049	2739540
Magánsze- méltek kommunális adója	3703	6526	16850121	15471916	10 %	1685012	21274673
Allandó jellegű iparüzési adó	1457	-	160020854	141732938	11,76	18818452	178839306
összesen	-	-	191036093	170010923	változó	21919976	215695609

A vízművek a 2007. évre tervezett díjemelés mértékét 4,5%-ban tervezte meg, habár a Magyar Víziközmű Szövetség ajánlásában a szektor 10-12 % közötti díjemelés szükségességét bizonygatja. Gyomaendrőd város esetében a csatornaszolgáltatásnál a díjkategória alapján településünk a beruházásokat követően a II. kategóriába került, amely 2006-ban 10 %-os díjcsökkenést eredményezett. A vízdíj kategóriája nem változott.

A díjváltozás időrendi alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

Megnevezés	2005. évi nettó díj (Ft)	2006. évi nettó díj (Ft)	2007. évi nettó díj (Ft)	Változás mértéke (2006- 2007) (%)
Lakossági alapdíj	520	520	520	0
Lakossági ivóvíz díj	84,70	92,40	100,50	8,8
Lakossági csatorna díj	139,60	132,60	138,60	4,5

Az Önkormányzat a mezőöri szolgálat hathatósabbá tételének érdekében + 1 fő mezőőr beállítását tervezi, hogy ezáltal növekedjen a város külterületén, az üdülőövezetekben, a külterületi mezőgazdasági területeken a mezőöri jelenlét és a rendszeres mezőöri jelenlét által csökkenjenek az állampolgárok javaiban és a mezőgazdasági területeken termelt kultúrában okozott károk.

A Városi Gondozási Központ támogatási kérelemmel fordult a Képviselő-testület felé a 2006. december hónapban megrendezésre kerülő Idősek Karácsonya ünnepség megszervezéséhez, melyhez Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete 200.000 Ft összegű támogatást biztosít a 2006. évi költségvetés terhére.

Szerződés és megállapodás alapján önkormányzati feladatot ellátó és szolgáltatást végző intézmények (Katona József Művelődési Ház, Déryné Községi Ház utat működtető Templárius Alapítvány, Városi Sportszarnok) áremelési kérelmekkel fordulnak a Képviselő-testület felé.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának talán legrégebbi múlttal rendelkező civil szervezete az Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2007. évtől köztestületi formában működne, ennek következtében jogosult az állami normatívára.

Az Önkormányzat a Közterület Felügyelőség munkájának hatékonysága és eredményessége érdekében még egy fő közterület-felügyelő beállítását tervezi.

A Békés Megye Fejlesztésért Egyesület pályázatot nyújtott be „Innovációs Vállalkozási Tudományos Tudásközpont létrehozása Békés Megyében” címmel, melyben Gyomaendrőd Város Önkormányzata partnerséget vállalt. Kapcsolódva a Dél-Alföldi Régió Területfejlesztési Koncepciójához. A projekt célja Békés megye vállalkozásainak segítése, a gazdaság fellendítésére egy innovációs hálózat, illetve ennek részeként innovációs centrum, valamint ennek, és egyéb gazdaságfejlesztést támogató funkciók elhelyezésére inkubátorházak létrehozása.

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete a helyi birtokhasznosítási bizottságba Gyomaendrőd Város Polgármesterét, Várfi Andrászt delegálja.

Az Önkormányzat az elkövetkezendő időszakban áttekinti a település kistérségi hovatartozásának kérdését (a jelenleg a település a Békési kistérséghez tartozik, ugyanakkor a jövőben lehetőség van kiválni onnan és csatlakozni a szarvasi kistérséghez), tekintettel arra, hogy Dévaványa Önkormányzata a szóbeli megbeszéléseken elzárkózott az önálló statisztikai kistérség kezdeményezésétől.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az 1990. évi LXV tv. 13. §-ban meghatározottakra figyelemmel, 2006. december 13-án 18 órától Gyomaendrődön, a Selyem út 124. szám alatt, az alábbi napirendi pontok megtárgyalásával közmeghallgatást tart.

Napirendi pontok:

- 1.) Tájékoztató az Önkormányzat 2006. évi gazdálkodásáról, kitekintés a 2007. évi költségvetési koncepció meghatározó számadataira és céljaira
- 2.) A statisztikai kistérségi besorolás felülvizsgálata
- 3.) Közérdekű bejelentések, kérdések.

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Jótekonysági koncert a Sportcsarnokban

2006. november 11-én, szombaton a Templárius alapítvány szervezésében jótekonysági koncertet szervezett a rászoruló gyermekek javára. A rendezvényre több mint 400-an jöttek el.

Bódi Guszti és a Fekete szemek, az L. L. Junior és a Szilvásy Gipsy Folk Band jó hangulatot varázsolt a jelenlévőknek, akik közül több mint fele vidéki volt.

Szeretném megköszönni az Endrődi Községi Ház munkatársainak a szép szervezőmunkát, a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistáinak a rendezői besegítést, a helyi polgároknek a jelenlétet az utcán, hogy őrizték a kocsikat, Pintér Antalné tanárnőnek az önzetlenséget, hogy a vidéki kollégistákat a rendezvény idején és éjszaka a kollégiumban segítette.

Tekintettel arra, hogy a fellépők nem ingyen jöttek, viszont kedvezőbb feltételekkel vállalták a fellépést, ezért ezt ki kellett fizetni a bevételből. Éppen ezért továbbra is várjuk támogatásukat és segítségüket az adakozásunkra, az 5. „Segítsünk a rászoruló gyermekeken” céljára.

Ungyölgyi János
Templárius Alapítvány kuratóriumi elnök

MEGHÍVÓ

József Attila halálának évfordulóján 2006. december 3-án 16 órakor szeretettel várja zenés irodalmi délutánjára a Tűzmenedék együttes. Helye az OMart könyvesbolt.

„Öcsi bácsi itthagyt minket...”

Az Országgyűlési képviselők egyperces néma felállással adóztak Puskás Ferenc emlékének; minden idők legnagyobb magyar labdarúgója hetvenkilenc éves korában pénteken reggel hunyt el a Kútvolgyi Kórházban.

Ader János, az Országgyűlés fideszes alelnöke a 2007-es költségvetés parlamenti vitáját megszakítva jelentette be a gyász-
hírt.

„Tudtuk, hogy régóta küzd a betegséggel, de ma reggel Öcsi bácsi itthagyt minket” - mondta Ader János, majd hozzátette: Puskás Ferencet nem olyan régen magyar szurkolók a XX. század legjobb férfi sportolójának választották.

A futball-legendát az elmúlt hat évben a Kútvolgyi Kórházban kezelték, szeptember közepe óta az intenzív osztályon ápolták. Ebben az időszakban az intézményt csak kivételes esetekben, ünnepi események alkalmával hagyta el néhány órára.

Halálát légzési és keringési elégtelenség okozta.

MEGHÍVÓ

Az endrődi templomban december 23-án, szombaton délután 16 órakor Karácsonyi áhítat lesz. Közreműködik a Gyomaendrődi Zenebarátok Kórusa. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

Tisztelt Gyomaendrődi Lakosok!

Kellemes karácsonyi ünnepeket, boldog Újesztendőt, jó egészséget kívánok az Ultrahang Egyesület nevében. Kiemelten közhasznú egyesületünk 2007. január 1-jétől örömmel fogadja adójuk 1%-ának felajánlását, melyet szakrendelőnk fejlesztésére kívánunk felhasználni. Adószámunk: 18388903-2-04

Az Ultrahang Egyesület nevében:
Dr. Farkasinszki Erzsébet

KÖSZÖNET - 38 évvel ezelőtt, fiatalon kerültünk Endrődre. Miután minket nyugdíjasok lettünk, nehéz szívvel, de úgy döntöttünk, hogy megválnak Endrődtől, és Gödöllőre költöttünk, kisebbik gyermekünk, és unokánk közelébe. Sejtettük, hogy nehéz lesz a változás, hisz munkánkkal életünk és szívünk egy részét Endrődön hagytuk.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik befogadtak bennünket, tiszteltek, és szerettek, életünket, munkánkat segítették.

A közelgő Karácsony alkalmából is kívánunk minden endrődinek és gyomaendrődinek boldog karácsonyt, és sikeres újévet.

Dr. Koleszár József állatorvos
és Koleszárné Bea tanító néni

„Engedjétek jót tenni!”

A Szent Erzsébet jubileumi év ünnepélyes megnyitója

November 19-én, Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepén a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Erdő Péter bíboros vezetésével ünnepélyes szentmise keretében megnyitotta a Szent Erzsébet-évet.

A Szent István-bazilikában bemutatott szentmisén a Püspöki Konferencia tagjai mellett részt vettek a nunciatura képviselői, közjogi méltóságok, az egyházmegyék képviselői, katolikus intézmények munkatársai és hívek nagy számban.

A Szent Erzsébet halálának 800. évfordulója alkalmából meghirdetett jubileumi év megnyitóján Erdő Péter bíboros szentbeszédében az Árpád-házi szent ma is aktuális példáját emelte ki összekapcsolva a mai evangéliumi szakasszal, amely Jézus tanításának összefoglalását tartalmazza a hősies keresztény szeretetről.

Kishírek a megyéből. Füzesgyarmat. **SZÁZMILLIÓBÓL.** Az önkormányzat rendszeresen nagy gondot fordít arra, hogy a városban minél jobb utakon közlekedhessenek az emberek. Idén összesen több mint százmillió forintot fordítottak út és útalap építésére. Gádoros. **INTÉZMÉNYVEZETŐ.** Komoly tervei vannak a gádorosi képviselő-testületnek a jelenlegi művelődési házzal. Hosszabb távon szeretnék az épületet közösségi szinttérre, többfunkciós ingatlaná alakítani. Hogy ki töltheti be a Justh Zsigmond Művelődési Ház, Könyvtár és Községi Ház intézményvezető állását, arról decemberben döntenek a képviselők. Nagyszenás. **OLVASÁS.** Olvassatok minél többet! címmel felhívást tettek közé a nagyszenási iskolások körében. A községi könyvtár pályázatára novemberben lehet jelentkezni. Zuberecz Andrásné könyvtárvezető elmondta, ötfordulóra tervezik a játékot, ahol a diákoknak ismert regényből a tartalom megismerése után kérdésekre kell válaszolniuk játékos formában. Tarhos. **KILOMÉTEREK.** A tarhosi tanügydöntési szolgálat működtetésére használt gépkocsi tavaly 21 ezer 816 kilométert tett meg. A külterületeken a legfrissebb adatok szerint 142-en laknak. Újkígyós. **EGÉSZSÉGHÁZ.** Tizenhétmillió forintos önerő mellett összesen 80 milliós felújításra pályázik Újkígyós a Norvég Finanszírozási Mechanizmus Alapnál. A pályázat elbírálása a jövő év közepén várható. Zsadány. **KÖNYVTÁR.** A zsadányi könyvtár a Békés Megyei Közoktatási Közalapítvány által az iskolai, illetve kettős funkciójú könyvtárak számára kiírt állománybővítési pályázaton 100 ezer forintot nyert a könyvállomány gyarapítására. Ehhez saját erőként 20 ezer forintot társítottak.

ÚJ BENZINKÚT nyílt az endrődi vásártéren, a szarvasi úton, november 21-én. Kedvezményes áron lehet 95-ös ólommentes benzint, és dízelt tankolni.

memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső ál munk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Dr. Cs. SZABÓ ALBERTNÉ BRAUN MAGDOLNA

1918-2006

Zsol.71;16-20,23.

Dr. Cs. Szabó Albertné Braun Magdolna Zsuzsanna 1918. február 18-án született Mezőberényben Braun Péter és Ailer Magdolna ág. evangélikus vallású, jómódú parasztgazda szülőktől. Az elemi iskola alsó négy osztályát Mezőberényben az ág. evangélikus népiskolában, a polgári iskola négy osztályát Gyomán végezte el. 1936/37-ben „okleveles gazdaasszony” képesítést nyert a putnoki „Gróf Serényi

Béla magyar királyi Gazdasági Leánynevelő Intézet” gazdaasszonyképző tagozatán.

1920. június 20-án édesanyját elveszítette – aki az igen sok

áldozatot követelő „spanyol náthának” nevezett influenza járványban megbetegedve, annak szövődménye következtében hunyt el –, édesapja második házasságában nevelkedett. Az elemi iskola elvégzése után átkerült Gyomára keresztszüleirehez, G: Nagy László Hősök Emlék útja 57. szám alatti házába, mint nevelőszülőkhöz. Keresztanyja G. Nagyné Ailer Zsuzsanna, elhunyt édesanyja testvérhúga volt. Nevelőszülei adták férjhez 1938. február 20-án, amikor is házasságot kötött Cs. Szabó Albert magánállatorvossal. Cs. Szabó Albert 1939-ben megpályázta Köröstarcsa község előljáróságánál a meghirdetett közszégi állatorvosi állást, mely pályázat elnyerése és vármegyei jóváhagyás után itt szolgált 1956-ig. 1956-tól (1953-1956 között Köröstarcsa és Mezőberény községek határából kiszakított területen megalakult Csárdaszállás községben volt állatorvos) nyugdíjazásáig Gyomán volt községi, majd határállomásokon állatorvosi szolgálatban. 1939-1945 között kisebb-nagyobb megszakításokkal katonai szolgálatot teljesített a keleti hadszíntéren, ennek előtte pedig a Délvidéken, Kárpátalján, mint állatorvoshadnagy. 1945. szeptember végén került haza amerikai hadifogságból.

Házasságukból hat gyermek született: István Albert 1938-, Annamária Zsuzsanna 1940-, László 1941-, Erzsébet Magdolna 1944-, András 1946-, Katalin 1953-ban. István fiával 1945. szeptember elején mindketten sírva mentek az első elemibe, mert akkor még fogságban lévő édesapjáról semmit nem tudtak. A család, a világmegváltónak mondott eszmeiségű parancsuralmi rendszerben osztályidegenné lett nyilvánítva. Az ősök által keservesen megszerzett javakból ezért máriól-holnapra elüldöztettek. Származása miatt István gyermeküknek messze távolban kellett továbbtanulási lehetőséget keresni, édesanyjai sok-sok aggódása mellett. Erről itthon nem volt szabad beszélni, nehogy „utánanyúljanak”. Az édesanyjai szerető szívből jövő sok-sok imádsága meghallgatásra talált a Mindenható Istennél és 1956. november 4-ének hajnalán örömkönyvek között magához ölelhette viszontagságos körülmények között hazaérkezett István fiát. A következő években viszonylag nyugalmasabb esztendőik következtek. A szülők örvendezhettek gyermekeik életpályája alakulásában, főiskolák, egyetemek elvégzésében. István mint okleveles mezőgazda s okleveles etnográfus (diplomáit levelező tagozatokon nyerte el), Annamária történelemirodalom szakos tanárnő, László szintén történelemirodalom szakos tanár, Erzsébet általános iskolai tanár. Gyermekei egymás után alapítottak családot és az édesanya nagy öröme sorban érkeztek az unokák. Lelkének minden rezdülése a család szeretete volt. Anyai szíven s lelken mély sebeket ütött András fia s ifjabb Szigeti András unokája elvesztése (51, illetve 31 esztendősek voltak). Szinte erőn felüli akarással ápolta őt hosszú

hónapokig, teljes odaadással Annamária leánya, el egészen addig, míg ebben súlyos betegsége meg nem akadályozta (édesanyánkat 2005. karácsonya előtti napokban érte agyvérzés). 2002. július 29-én 64 évi házasság után özvegységre jutott. Megismétlődő agyvérzések, türelemmel viselt hosszú szenvedés után 2006. november 3-án pénteken reggel hunyt el a békéscsabai kórház ápolási osztályán. Gyermekei hálát adtak a Mindenható Istennek édesanyjuk életéért, az Úr adta, az Úr elvette, áldott legyen az Úr szent neve. Búcsúzott tőle öt gyermeke, tíz unokája és tizennégy dédunokája.

Cs. Szabó István

MEZÍT LÁB ENDRŐDÖN

Endrődi Bella János könyvbemutatóján

Endrőd, Budapest, Szeged, Stuttgart, Backnang... majd ismét Endrőd...indulás és hazatérés... szülőföldtől szülőföldig...

S közben egy életút a maga sajátosságaival, tapasztalásaival; az ifjúkor lelkesedésével, a tehetség biztatásával; az útkeresés bizonytalanságával és bizonyosságával; az elszakadás, a József Attila-i pokoljárás minden gyötrelmével és fájdalmával; vonzások és vonzódások, tudatos és tudattalan választások között; a miértek, s a miértekben ki-kristályosodott válaszok, művek fényében; a megszervezett igazságok birtokában... Endrődtől Endrődig...

Nem először látogat haza Bella János, hogy elmondja szóban és írásban, rajzokkal és festményekkel, mit gondol, hogyan érez, milyen kérdések foglalkoztatják a világról, hazájáról, múltjáról... És nem először tartja kezében az érdeklődő olvasó a művész gondolatait összegyűjtött versek formájában, melynek a Mezítláb Endrődön címet adta (Válogatott versek 1958-2006).

Hogy milyen is legújabb kötete? Ebből kaphattak izelítőt mindazok, akik eljöttek az endrődi könyvtárba, s részt vettek 2006. október 29-én - vasárnap délelőtt - a könyvbemutatóján. Szép számmal jelentek meg a Bella család tagjai, régi barátok, rokonok, ismerősök, meghívottak... itthonról s az ország más településeiről ill. Németországból... azért, hogy újra kezét szorítsanak Bella Jánossal... azért, hogy felidézék életük közös eseményeit... azért, hogy újra átélhessék a közösséghez tartozás bensőséges - és ma sajnos egyre ritkább - élményét. Mert első sorban ettől volt olyan emberi a délelőtt... És persze a versek, népdalok, furulyaszó által fel-és megidézett régmúlttól... Hiszen életre kelt a régi, de emlékképeivel nagyon is élő Endrőd.

Ebben főszerepet kapott Cserenyecz Éva, aki értőn és érzékenyen tolmácsolta a verseket, megteremtve az emlékezéshez szükséges hangulatot.

Hosszú, téli esték, a csizmiadiahelyben duruzsoló kályha melege, petrós lámpa fénye, szorgos családtagok, fáradt tekintetű parasztkok, háborúval terhelt sorsok... a Körösök vidéke, ahol soha nem volt könnyű élni... a nyár egyik kedves emléke, a kirakodóvásár harsány hangjai, mozgalmas képei... másutt álmos, adventi hajnalok tűntek

elénk, siető tanyasi, falusi emberek léptei ropogtak a frissen esett hóban, szánkók csengettyűi hozták közelebb valamenyőnk gyermekkori karácsonyait.

Természetesen felidéződött az ötven évvel ezelőtti fordulat, sokak - a művész - életét is meghatározó 1956. / " Október második fele, / süvít a Felkelés szele ! / S miként a fáknak levele, / Lehull az Ön-kény ! Le vele ! " /

Saját sorsának alakulása, a távolodó otthon maig sajtó, felkavaró érzéseivel. / "Október második fele, / lesz, aki megszakad bele ! / Lesz, aki emegy másfele: / Isten vele ! ...Isten vele ! " / A Négyszorosok tömörségükkel mindig nagyobb kihívást jelentenek, hiszen néhány sorban kell benne lennie a lényegnek, a legfontosabbnak. Külön színt adott nemcsak a kötetnek, hanem a műsornak is, s egy csokorba gyűjtve hangzott fel ezekből jó néhány.

/ " A mélypontra lévő / nem ismeri / a zuhanás félelmét, / csak az emelkedés vágyát." / Máshol : / "Hogy egy virágot megcsodáljak, / nem kell azt leszakítanom, / de hogy vele egygyé váljak, / magamat kell neki adnom!" /

Endrőd mindenkinek mást jelent... mint ahogyan a Mirhó, a Mirhói iskola épülete, kertje is... Hol van a Mirhó? - teszi fel a kérdést Bella János egyik versében... S a válaszal megidéződnek a rég elhaltak, feledésbe merültek, susogó nyárfák magasodnak, az artézi kút, ahol közösségi élet folyt, népes családok tűnnek fel a környező utcákon...

Bellák, Girczek, Martinákok, Forgácsok, Hornokok lépkednek az időben, hogy elgondolkodtassanak a hely, közösség, család megtartó erejéről. A saját családi legendáriumból tudom, hogy nagyapámék - Paróczai Gergely tanító - ablaka előtt minden vasárnap elhaladt Bella János édesanyja, Viktória néni, aki fekete ruhában misére igyekezett, kezében imakönyv és olvasó. A költő szavakkal, nyelvvel, míg a képzőművész színekkel és formákkal dolgozik. Nagy lehetőség és adomány, ha a művész mindkét módon ki tudja magát fejezni... Bella János azokhoz tartozik, akik képeken gondolkodnak, s ezeket láttatni is tudják. Kötetét, mondanivalóját hűen fejezik ki és erősítik meg az illusztrációk, melyeket verseihez készített.

A színvonalas program megszervezését, lebonyolítását sokaknak köszönhetjük. Elsősorban a város Képviselő-testületének, mely anyagilag támogatta a könyv létrejöttét;

a Rózsasági iskola könyvtárának, mely otthont adott a rendezvénynek; rokonoknak, barátoknak, akik meleg fogadtatásban részesítették a hazlátogatókat, vendégeket, és nem utolsósorban a műsornak fellépő résztvevőknek, akik meghitté tették a találkozást. Hegedűs Boldizsárné népdal, Filipovics Renáta, Gele Viktória, Róza Gabriella népdal, Alt Renáta furulya.

Bella János kötetét, a művész mottónak szánt sorával ajánlom olvasóink figyelmébe:

„Földijeimnek - Így közlök Veled történeteket szavakkal és rajzokkal fogadd és viseld egészségged...”

Emlékek

1

Jó szülők
nektek még nyílt
vadvirág a mezőn
nemés
virág a virágos kertben
muskátlis
és
jégvirág
az
ablakban
nekünk
már
csak
emlékek
nyílnak

2

Sós
volt a
kenyér amit
idegenben ettem
a nyelv
amit
könyvekből
tanultam
nem válhatott

versekké bennem
csak
anyámtól
kapott hamuba
sült pogácsa
édes
morzsánként eszem
és
mire kimondom
verssé lesz

3

A magyar paraszt
stáció képeit
akartam megfesteni
a perbefogástól
a megfeszítésig
nem tudok
hozzáfogni
nagyon nehéz
nagyon nehéz
hinni a
feltámadásban
Atyám
miért
hagyta
el
engemet?

Katolikus oldal

DECEMBERI ÜNNEPEK

3. vasárnap: Advent 1. vasárnapja
 4. hétfő: Damaszkuszi Szent János áldozópap, egyháztanító
 6. szerda: Szent Miklós püspök
 7. csütörtök: Szent Ambrus püspök és egyháztanító
 8. péntek: Szeplőtelen fogantatás
 9. szombat: Szent Juan Diego Cuauhtlatoatzin
 10. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 11. hétfő: Szent Damazusz pápa
 12. kedd: A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
 13. szerda: Szent Lúcia szűz, vértanú
 14. csütörtök: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
 17. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
 24. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. hétfő: Karácsony, Urunk születése
 26. kedd: Karácsony, Szent István első vértanú
 27. szerda: Szent János apostol és evangélista
 28. csütörtök: Aprószentek
 31. vasárnap: Szentcsalád ünnepe

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

AZ ENDRŐDI BÚCSÚ

2006. november 4-én tartottuk az endrődi Szent Imre templom búcsúját. Az ünnepi szentbeszédet mons. Kovács Péter pápai káplán, békéscsabai plébános tartotta. Ime a teljes prédikáció.

Kedves Testvérek! Szent Imrét ünnepeljük és tiszteljük a mai napon, ezen a búcsúünnepe.

Ki is volt Szent Imre? Mindannyian tudjuk, hogy Szent Istvánnak és Boldog Gizellának volt a gyermeke, de nem ő volt az elsőszülött. Az elsőszülöttet Istvánnak hívták és ő csecsemő korában meghalt. A sorban a második volt Szent Imre, a harmadik pedig Ottó, aki szintén fiatalon halt meg.

Szent Imre életéből, a XII. századból fennmaradt írások alapján két nagyon kedves eseményt ismerünk. Az egyik, amikor Imre Panonhalmán járt. Fölsorakoztak a szerzetesek, hogy köszöntsék őt, és Szent Imre békéscsokkal köszöntötte a szerzeteseket és közülük egynek, a későbbi Boldog Mórnak hét békéscsokot adott. A hetes szám a teljességet jelenti. Imre már fiatalon megérezte Mórban a szentet, a boldogot, a tiszta embert és ezért hét csókkal köszönti. Majd egy másik történet. Szent István este azt látja, hogy a fia szobájából fény szűrődik ki. Odamegy, hogy megnézzék, hogy mért nem alszik még. Azt kell látnia, hogy Imre buzgógn zsolozsmázik, a szerzetesek imáját mondja és fény veszi körül, és ez a fény sugárzik ki az ajtóreszen át. Mindkét történet nagyon jól mutatja Imrénak az Isten-kapcsolatát, mutatja azt a tisztaságot, amely átsugárzik rajta. Imre vallásos érzülete azonban nem áll ellentétben a vadászatot kedvelő ifjú lovag képével, hiszen ez is ő volt. Imre, mint trónörökös, a Bihar dukátust kapta meg birtokul. 1030-ban II. Konrád betörésekor már a magyar seregeket vezette. Imre születéshelye Székesfehérvár volt, halála helye pedig a saját birtoka, mégpedig Biharban, a mai Hegyközszentimrének a településén halt meg. Imrét hadvezetésre, kardforgatásra, az ország vezetésére és védelmére képezték ki és nevezték föl. A későbbi korok az ő egyéniségének csak az egyik oldalát domborították ki. Ismerős a liliomos ifjú. Ez is hozzátartozik az életéhez, de ez csak egy része volt. Az ő alakja a maga teljességében hadvezér volt, egy földön járó ember, aki Istennel mély kapcsolatot tartott és ezért válhatott szentté és lett volna ennek az országnak hathatós vezetője.

Három lényeges dolog sugárzik át az ő éle-

téből: hűség az Istenhez, hűség az Egyházhöz és hűség a hazához.

Hűség az Istenhez

Szent Gellért keresztény emberré nevelte Imrét, mint ahogy ennek a templomnak az egyik ablaka is mutatja. Nyitott szívű ember lett Imre, aki hitt az Istenben és kapcsolatot tartott vele. Komolyan vette a keresztény hitét és a jézusi tanítást. Mindezt Szent Gellért, a mi első püspökünk biztosította a számára és adta át neki.

És a mai ember... Milyen a mai embernek a hite? A Békés megyei statisztika világosan mutatja, hogy ennek a népnek 36 százaléka vallotta azt, hogy nem tartozik semmiféle valláshoz, semmiféle felekezethez és 36 százaléka mondhatjuk így is, istentelennek vallotta magát. A többi pedig különböző Egyházaknál oszlik meg, de nem a gyakorlók körében, csupán érzelmileg legalább odatartozónak vallotta magát. Hogyha csak a szűk környezetünket nézzük, akkor világosan látszik, hogy akkor mekkora hitetlenség van körülöttnünk. Egy alkalommal önmagát hitelennek tartó ember bejött hozzám és azt mondta: én nem hiszek az Istenben, de beszéljünk róla. S akkor kezdtem lényegtelen dolgokról beszélni neki, beszélgettünk az időjárásról. Elég hamar fölhúzta magát és azt mondta, hogy hát idejöttem, itt van egy ember, most megtéríthetné és nem hajlandó rá? Azt mondtam neki, hogy Ön egy lezárt szívű ember. Ön azt mondta, hogy nincs Isten. Ettől kezdve nincs miről beszélni. Hiszen hiába győzködném, mindig az ellenkezőjét fogja állítani. Párbeszéd, csak olyan emberek között létezik, ahol az egyik azt mondja legalább, hogy nem tudom, hogy van-e Isten, vagy nincs, de jó lenne hallani róla. Ha lenne Önben valami nyitottság, akkor lenne értelme a párbeszédnek, a beszélgetésnek. De egy lezárt szívű ember az az Isten felé is bezárkózott, tehát nem jut el hozzá az üzenet.

Imrénak a lelkivilága pontosan nyitott volt. Fogékony és nyitott volt az Isten dolgai iránt és ezért is tudott úgy helyt állni, ezért tudott úgy fölőlni, hogy testben és lélekben egyaránt egészséges ember volt. Az ember ugyanakkor el is

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 óra. Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs, csak temetési mise.
 24-én vasárnap reggel 8-kor, (este 5-kor nincs!), Szenteste éjféle mise, előtte fél órával pásztorjáték.
 Karácsony mindkét napján és újévkor: 10, 17.
 Év végi hálaadás 31-én, vasárnap 17 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában december 10-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
 Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnap mise.
 24-én, vasárnap délelőtt 10-kor, és Szenteste 17 óraor „éjféle” mise.
 Fél 5-től pásztorjáték.
 Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Év végi hálaadás 31-én, vasárnap 10 óra.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 16 óra, hétfőn reggel 8-kor.
 Szombaton 16 óra vasárnapi előesti mise.
 24-én vasárnap 10 óra,
 és Szenteste éjféle mise, előtte fél órával pásztorjáték.
 Karácsony mindkét napján és újévkor 10 óra.
 Év végi hálaadás 31-én, vasárnap 10 óra.

veszítheti a hitét. Sokan nem jutottak el a hitre, mások pedig elvesztették. Egy állatorvos mesélte el egyszer, hogy hogyan vesztette el a hitét. Pedig Egyházi gimnáziumba járt. S elmondta, hogy ez akkor történt, amikor a szerzeteseket összeszedték és teherautókra rakták, amikor elkezdődött az Egyházüldözés és akkor vesztette el a hitét, mondván hogy, milyen Isten az, aki hagyja, hogy a saját fajtájával így bánjanak. És ekkor érezte úgy, hogy számára nincs is Isten. Akkor én elmondtam neki, hogy a szentírásban nem az áll; hogyha te követed Krisztust, hogyha megvalold a hitedet, akkor felhőtlen lesz az élet. Nem arról szól a jézusi tanítás, hogy akkor ötös találatod lesz a lóttón, meg hogy akkor palotában fogsz lakni, biborba-bársonyba öltözől. Jézus annyit mond, aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem. Jézus nem vesz ki bennünket ebből a világból. Ebben a világban kell megélni, hogy Krisztushoz tartozunk. Ebben a világban kell megmutatni a kereszténységünket és nem földi előnyökért, hanem az Isten országaért.

De mi is az a hit, amit Szent Imre őrzött és megvallott? Egy másik történet meséli el... Egy bankszékhat nyitottak meg. Ilyenkor különböző rendezvények, majd a végén tűzijáték kapcsolódott hozzá, s hogy az embereknek a figyelmét felhívják, költéncsokokat is hívtak. Az utcán két póznát állítottak föl, közöttük pedig kifeszítettek egy kötelet. A költéncsok átment a kötélen oda-vissza, majd megkérdezte az ott körülállókat, hogy elhiszitek-e, hogy keresztül tudok ezen menni még egyszer? Igen, elhiszük. Mire megint átment oda-vissza. Majd kért egy talicskát, föladták neki, azt is áttolta oda-vissza. Elhiszitek-e, hogy ezt a talicskát megint át tudom tolni. Igen, elhiszük, volt a válasz, majd letolta ott az egyik igenlőhöz és azt mondta, ha elhiszed, gyere, ülj bele, majd én áttolok a kötélen oda-vissza. Mire a válasz: azt már nem. Pedig ilyen hitre van szükség.

Nekünk el kell hinnünk, hogy Isten hűséges hozzánk. Nekünk hinnünk kell, hogy Isten meg tud bennünket menteni a haláltól, hogy Isten engem szeret. Nem általánosságban, hanem szemé-

lyesen. Engem akar elvezetni az üdvösségre. Ez a hit fogja számunkra megszerezni az örök életet. Ilyen hittel kell ráhagyatkozni az Istenre.

II. hűség az Egyházhöz

Jézus közösséget hozott létre. Nagyon jól tudta, hogy az embernek egy-szem magában eljutni az Isten országába, az szinte lehetetlen. Ezért hozott létre közösséget, ezért született meg az Egyház, hogy egymással kézen fogva biztosan járassuk az utunkat és elérkezhessünk az Atyához. Ezt a biztonságot csak az Egyházon belül nyerhetjük meg. Kétségkívül – elvileg – bárki üdvözülhet, egyedül is. Ha megnézzük ezt a mi világunkat, a maga kísértéseivel, hát tévelyegnek az emberek... hogy nem találják rá az Isten útjára? Hát persze, hogy nem találhatnak rá, hiszen annyi kísértés van, ami elviszi a legjobb szándékú embert is jobbra vagy balra, és nem talál rá az Istenre.

Viszont itt van az Egyház, jelként. Itt hagyta közöttünk Jézus. Az Egyházat, melyet az Isten Lelke vezet. Éppen ezért nem is lehet elpusztítani. Ezért biztonságos. Nincs az a politikai erő, amely bár megtaposni meg tudja, de elpusztítani nem. Mert az Isten Lelkéé senki nem tudja elpusztítani. Nincs az a földi hatalom, amely akár csak a lábáig is fölréhat. Pontosan, számunkra az Egyház az, amely biztonságos hajó, és amelynek a kormányosa maga az Isten. És aki az Egyházhöz tartozik és szereti az Egyházat, az biztonságban érezheti magát és révbe is ér. Szent Imre nagyon jól tudta, az apjától, Szent Istvántól világosan látta, hogy hogyan születnek meg az egyházmegyék. Az apjával együtt biztos, hogy jól átbeszéltek, hogy hogyan születhetnek meg az egyházi központok. Tíz falu építsen egy templomot, hogy legyen lelki táplálék is.

Keresztelési megbeszélésen igen gyakran mondják nekem a szülők, hogy „megkereszteltettem a gyermeket, de nem akarom befolyásolni. Majd, ha főlnő, akkor választ.” Látszólag felvilágosult gondolkodásnak tűnik, de a legnagyobb ostobaság, ami egy szülő ajkát elhagyhatja. Hiszen, ha csak azt ismeri meg a gyermek, amit a világ nyújt, azt fogja választani. Miért választana bármi más utat, ha nem mutatták meg neki. Választani minimum két dologból lehet. Ha a keresztény tanítást nem ismeri, akkor szinte alig lesz lehetősége arra, hogy ezt az utat válassza. A szülők ezzel a gyermekeik lelki halálát készítik elő. S amikor mondjuk, hogy hitoktatás, hogy fontos a gyermekeknek a lelki táplálása is, akkor csak legyintenek. És miért? Mert már ők sem kapták meg a szüleiktől, vagyis az idős korosztálytól a hitüket. Nem adták tovább. Sokszor hallom, hogy ilyen, meg olyan az ifúság, no de milyen az idős közösség? Nagyon sokszor hallom, botránkoznak a hívek, amikor egy-egy nyugdíjas klubban olyan életformát vállalnak föl a nyugdíjasaink, amit fiatal korukban is szégyelltek volna, amit a vallási élete nem engedett volna meg. Most akarnak újra tizenévesek lenni, helytelenkednek, helytelen életet élnek, akkor miért kell az ifúságra kérdőn rátekinteni, hogy milyen? Olyan tükörkép, amelyet az idősök mutattak. A szülők és a nagyszülők pontos tükörképei.

Az egyik Békés megyei faluban, amely most már kisváros pedagógusok, szülők gyermekei nevelődtek természetesen szabad elvek alapján, mégpedig semmiféle hitoktatásban nem részesültek. Majd ha főlnő, választ... A tizenhat éves fiú választott. A sántánistához kapcsolódott. A pedagógusszülők nem vették észre. Hiszen szabadon nő föl a gyermek. És amikor annyira előre jutott már ebben a dologban, az egyik éjszaka a kishűgát lemeszárolta, földarabolta, majd lefeküdt a szobájában aludni. Aztán reggel a szülők dermedve vették észre, hogy mi történt? Ők ezt nem látták, nem tudták. Így kell szabad elvek alapján gyermeket nevelni. Majd ő eldönti, majd ő a maga esze alapján tudni fogja, hogy neki mi a jó és mi a rossz. A világban nincs erkölcs, kedves

testvérek, a politikai világban sincs erkölcs. Meg kell nézni, egyetlenegy alap van, a krisztusi alap. Az Egyházban van erkölcs. Azok, akik itt vannak, azoknak van erkölcsi alapjuk. Éppen ezért, nekünk, akik itt vagyunk, ezt az erkölcsi alapot kell megmutatni és továbbadni. Az Egyház biztonságosan vezet bennünket az élet, az örök-élet felé.

III. hűség a Hazához

Fiataloktól szoktam megkérdezni, hogy hol szeretnétek élni? Most már az unióhoz tartozunk, jól hangzik, és azt mondják, hogy nekik teljesen mindegy, csak sok pénz legyen. Nem érzik úgy, hogy ebben a hazában. Nem érzik úgy, hogy itt szeretnének élni, itt szeretnének lakni, itt szeretnének családot alapítani. Mindegy az, csak sok pénz legyen.

Hogy jutottunk ide? Hiszen Szent István, Szent Imre egy olyan ország vezetésére készült, amely haza, amely befogadó, más népeknek is otthont ad. Amely nyitott, amely itt valósul meg a Kárpát-medencében. Hiszen az Isten nekünk adta ezt a szép földet. Mondhatni azt is, a legjobb terület a Kárpát-medencében. És mégis, nem érzik sokan otthonnak, hazának. De hát hogy jutottunk ide? Meg kell nézni, hogy a politika – azt is tudjuk, hogy melyik iránya – hogyan építte le és tette tönkre a magyarságtudatunkat. Először a kultúrát támadták, nincs rá szükség, aztán a színházak szépen épültek le, könyvtárak bezárnak, múzeumok alig vannak nyitva, vagy megszünnék, művelődési házak csökkentett létszámmal dolgoznak, vagy azokat is bezárták, vagyis minden olyan forrás, ahol össze lehet jönni, ahol együtt lehet lenni, közösen lehet valamit megvalósítani, tenni akár egy tehetőségért, akár önmagunkért, mindent tönkretenni és elpusztítani ami közösségteremtő... hogy ne legyen magyarságtudat. Ahonnan lehetne táplálkozni, azt be kell zárni, meg kell szüntetni. Pontosan ez a fajta politika az, ami odavezetett, hogy az emberek nem tudnak mit kezdeni a hazájukkal, vagy ezzel a fogalommal, mert minden, ami összetartozik, tönkre kell tenni. Ezért mennek neki az Egyháznak is. Mert közösséget teremt, mert nem lehet birtokolni, nem lehet irányítani és ezért mennek neki minden olyan szerveződésnek, ahol az egység, az összetartozás fejeződik ki. Félnék tőle. És miért? Mert ott-ahol hit, ott ahol erkölcs van, ott van összetartás. Ott van jövőképek. Ott nem lehet szabadon rabolni, nem lehet tönkretenni a másikat, ott csak építeni lehet. No, de aki az ellenkezőjére teszi az életét, annak ez az ellenség. Ha az emberek nem tanulnak meg gondolkodni, és ezért fontos az iskoláknak nekimeenni, akkor nem tartoznak sehová, akkor majd mások gondolkodnak helyettük és mások mondják meg, hogy mit kell tenni. És akkor eljön az a pillanat, amikor azt lehet tenni a magyarsággal, amit akarnak.

Ha a madarakat el akarjuk pusztítani, pusztítsuk el a fészkeket. Ha egy népet el akarunk pusztítani, pusztítsuk el a családi fészkeket, tegyük tönkre az otthonokat, tegyük tönkre a lelküket. És akkor majd lesznek rabszolgák a saját földjükön, mert már nem fognak tudni gondolkodni, mert már mások fognak helyettük és mások mondják meg, hogy mit kell tenni.

A huszonegyedik órában vagyunk. Vissza kell menni azokhoz a gyökerekhez, amelyeket – mondhatom így – a magyar szent családnál látunk, Szent Istvánnál, Boldog Gizellánál és Szent Imrénél. Otthont kell teremteni, szükség van a családokra, otthonokra, akik valóban magyar édesanyák és magyar édesapák, és akik építenek a gyermekükön keresztül egy új jövőt, egy új nemzedéket. De ehhez kell az Isten-hit, szükség van az erkölcsi alapokra, amelyet az Egyház tálcán kínál mindenkinek, csupán csak érte kéne nyúlni és így már mindenki érezni fogja, hogy hol érdemes élni és hol lehet boldog, ebben a hazában. Nekünk itt kell megteremteni őseink hitén és őseink erkölcsi alapján a jövőt. De ehhez szükségünk van a múltra. Arra a múltra, amely dicsőséges, amely tiszta és amely szent. Ebből lehet építeni új hazát. Mi az amit mi tehetünk? Akik itt vannak kedves testvérek, biztos vagyok abban, hogy ezeket az alapokat komolyan gondolják és a maguk módján próbálják tovább is adni. De nagyon-nagyon szükség van sok imára azokért a sötét lelkű emberekért is, akik nem látnak világszűkítést. Csak önző módon a saját maguk világát akarják építeni és ráerőltetni másokra. Imádkozunk, hogy adjon az Isten nekik világszűkítést a fejükbe, hiszen az a lelki sötétség, amiben élnek, az a pusztulásukat hozza és pusztít másokat is. De imádkozunk nekik a saját szereteteinkért is, akik talán eltávolodtak már az Istenőtől, de az a keresztény tanítás, amit a szívükbe csöpögtettek még gyermekkorukban, az nem tűnt el, az ott van, csak olyan körülmények kellene, hogy az újra megeledjen. Ehhez kell – és ez a másik – a példamutatás, a példaadás. Meg kell vallanunk a hitünket a szereteteink előtt is. Amikor legyintenek ránk, hogy „már megint megy a templomba, minek megy oda imádkozni”, akkor is szó nélkül el kell indulnunk, és értjük is kell imádkoznunk. Ha van kitartás bennünk, ha hitünket fel merjük vállalni – akár úgy, hogy elmegyünk a templom előtt, férfiak megemelik a kalapjukat, az asszonyok pedig keresztet vetnek magukra -, máris akik körülöttünk vannak, lehet, hogy először megmosolyognak, de utána, hogy ha ezt sokszor látják, fölvetődik a kérdés. Miért csinálják? És elindulnak a kérdésre választ keresni és kapni. Tehát minden jel, amit mi a kereszténységből fölállunk és megmutatunk, az valóban vonzó és kérdéseket ébresztő. S aki kérdez, annak van válasz. Tehát nagyon fontos, hogy imádkozunk, nagyon fontos, hogy a hitünket megvalljuk ebben a világban az emberek előtt.

Ezt tette Szent Imre is. Hittel, Isten-szeretettel, egyházhűséggel dolgozott ezért a népért és ezért a hazáért. Hiszen abban a korban, amiben ő meghalt, már hadvezérnek számított. Mások voltak az idő-korosztályok és tulajdonképpen ő már majdnem hogy középkorának számított abban a korban. Olyan emberré vált, aki alkalmas egy ország vezetésére tiszta hittel, Isten-szeretettel. Nekünk is ilyen ifúságra és ilyen jövőre van szükségünk, és ebből van jövő. Ezért fontos, hogy ki-ki ott ahol él, ott ahol lakik, a maga módján valja meg a Krisztushoz való tartozást. Vallja meg a hitét, nem annyira szóval, mint inkább cselekedettel. Ha arról ismernek meg bennünket az emberek, hogy szeretettel vagyunk egymás iránt, akkor ez a szeretet képes átöröni a legkonokabb, legsötétebb szíveket is. Ez a mi küldetésünk Szent Imre nyomán. Biztos vagyok abban, hogy pártfogol bennünket, hogy valóban legyen jövőnk. Ennek az alapja a hit, az erkölcs, az Egyház és a haza. Ebben az irányban kell mindannyiunknak lépni, ezt adjuk tiszta szívvel tovább szereteteinknek. Amen.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sócsó Géza

Szent István diakonus, vértanú

Ünnepe: december 26.

Az István (Stephanus) név görög eredetű, latinul koronát, héberül normát jelent. István a vértanúk koronája volt, vagyis az első közülük az Újszövetségben, miként Abel az Ószövetségben. Norma, azaz szabály és példa volt másoknak a Krisztusért való szenvedésben, a helyes cselekvésben, életvitelben és az ellenségért való imádkozásban. Avagy István annyit tesz, mint „buzgón szóló” (strenue fans), ami megmutatkozik beszédében és az isteni ige világos hirdetésében. Avagy István annyi, mint „az idős asszonyokhoz buzgón szóló” (strenue fans anus), azaz, aki buzgón, vagy dicséretesen tanítja és irányítja az idős asszonyokat, vagyis az özvegyeket, akiket az ő gondjaira bízta az apostolok, s akik szó szerint idősek voltak. Korona tehát, mert az első vértanú volt, norma szenvedésének és helyes életvitelének példája által, buzgón szóló világos prédikációja által, s az idős asszonyokhoz buzgón szóló az özvegyek dicséretes tanítása által.

István diakonus vértanúságát Szent Lukács örökölte meg az Egyház számára az Apostolok Cselekedeteiben (6,1-8,2). E két fejezetben Lukács nem annyira a vértanúságot hangsúlyozta, mint inkább azt az üdvtörténeti fordulót, amelynek dátuma István halálának napja: a fiatal Egyház Jeruzsálemből szétszóródik „Júdeába és Szamariába”, majd a pogányok közé is, s ezáltal egyre szélesebb körben terjed az Evangélium.

István a hét diakonus egyike, akiket az apostolok azért választottak, mert feszültség támadt a görög nyelvű és hellén kultúrájú, valamint a jeruzsálemi hívek között. A görögök úgy érezték, hogy az ő özvegyeiket elhanyagolják az almisnaosztásnál. Az apostolok ezért úgy határoztak, hogy megbíznak hét hellén férfit az asztal szolgálatával, s ők az imádságnak és az ige szolgálatának élnek. E férfiak a hellén keresztények tekintélyes képviselői lehettek, s emellett igazi apostolok, akiket nem lehet ugyan együtt említeni a Tizenkettővel, de teljes bátorsággal hirdették az Evangéliumot, és magukkal vitték egész Júdeába.

A diakonusok közül István működött a legeredményesebben. Úgyesen vitatkozott az ószövetség híveivel. Mivel vitában nem tudták legyőzni, megragadták és a főtanács elé hurcolták. Azzal vádolták, hogy Mózes Törvénye ellen lázít.

Istvánon beteljesedik Krisztus ígérete: „Amikor majd a zsinagógákba vagy a hatóságok és a hatalmasságok elé hurcolnak titeket, ne gondolkodjatok rajta, hogyan védekezzetek és mit mondjatok, mert a Szentlélek abban az órában majd megtanít benneteket rá, hogy mit kell mondanotok” (Lk 12,11-12). Ezért tudja István is, hogy mit kell mondania. Attekintni Izrael egész történetét, az üdvtörténetet, amelynek során Isten oly sokszor művelt csodákat a nép érdekében. Felsorolja Isten csodatetteit és a nép ellenkezését, mert „atyáink szívük mélyén visszavágytak Egyiptomba” (7,39). István a maga prófétai látásával látja, hogy a történelem vonalai egy pontban találkoztak: Isten elküldi egyszülött Fiát, az Igazat, s a zsidók, mert keménységűek és körülmetéletlen a szívük, keresztre feszítették őt. És ekkor a történelem vonalai ismét tágulni kezdenek a jövő felé: Isten már nincs a Templomhoz és az „az ő népéhez” kötvé. Az örömhír most terjedni kezd a pogányok felé: „A Magaságbeli nem lakik emberi kéz emelte hajlékban, ahogy a próféta is mondja: Az ég az én trónusom, s a föld lábam alatt a zsámoly.

Milyen házat építhettek nekem - mondja az Úr -, hol lehetne a pihenőhelyem? Hát nem az én kezem alkotott mindent? Ti vastagnyakúak, körülmetéletlen szívűek és fi-

lűek, mindig ellenálltatok a Szentléleknek, s mint atyáitok, olyanok vagytok ti is. Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Mind megöltétek azokat, akik az Igaz eljövételéről jövendöltek. S most ti tetétek árulói és gyilkosai, ti, akik az angyalok közreműködésével átvettétek a törvényt, de nem tartottátok meg!” (7,48-53).

István a főtanács előtt először halkán, az igaza tudatában lévő ember nyugalmával beszél, ám egyszer csak villámot vet a tekintete, és mint a vihar, úgy csap le a főtanács tagjaira.

Szavaitól zűrzavar támad: a főtanács tagjai fölugráltnak a helyükről, és dühük jeléül a fogukat vicsoritják feléje. Amikor István elmondja látomását:

„Látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint Isten jobbán áll.

Ez a látomás jelképesen fejezte ki, hogy Jézus valóságos Isten az Atyával együtt.”

A főpap megszagatja a ruháját, a többiek ordítva befogják a fülüket, hogy ne hallják a „káromlást”. Ezzel a pernek vége is szakadt, hiszen a hallott káromlás után nem volt szükség többé tanúkra. A káromlás büntetése a megkövezés volt. A főpap talán még megkísérelte, hogy a formáság kedvéért ítéletet hirdessen, de az általános kavarodásban erre már senki nem figyelt oda. Mintha eszüket vesztették volna az emberek, rárohantak Istvánra, és hangos kiabálás közepette tuszkolták, vonszolták ki a teremből, ki a városon kívülre, hogy ott haljon meg. Vitték végig Jeruzsálem utcáin a Damaszkuszi-kapu felé, hogy ott hajtsák végre a megkövezést.

„De hát mi rosszat tett?” - kérdezték néhányan féltéken, akik látták Istvánt a félkezesített tömeg gyűrűjében. A tömeg azonban nem gondolkodott, csak ordított és tolongott az áldozat körül. Elérvén a kapuhoz, gúnyos kiáltások közepette kitalították, hogy fússon az életért, ha tud. István azonban nem fut el a kövek elől. Hanem amikor hullani kezdtek rá a kövek, ő térden állva így könyörgött: „Uram, ne ródd föl nekik ezt bűnül!” - és e szavakkal elszenderült.

A megkövezéshez letették felső ruhájukat. A ruhákat egy Saul nevű fiatalember őrizte, mert maga is gyűlölte a keresztényeket.

Ugyanezen a kapun át indult el egy héttel később Damaszkuszba.

Akkor, ismét elhaladva a hely mellett, a szíve valószínűleg gyorsabban kezdett verni, hiszen hallotta István utolsó imádságát. Önkéntelenül is a szeme elé kapta a kezét, majd lova oldalába vágta sarkantyúját, hiszen Damaszkusz még messze volt. Nem is sejtette, hogy még mielőtt Damaszkuszba, ér találkozni fog Azzal, aki a vértanú diakonus helyére belőle formál apostolt, hogy az Evangélium egyre szélesebb körökben terjedjen a pogányok között.

Megszámlálhatatlan püspökség, székesegyház, templom (Passau, Bécs, Győr, Esztergom) patrónusa. Szent István magyar király védőszentje.

Jellemzően, diakonusként dalmatikába öltözve ábrázolják A kapu, amelyen végső útjára indult, Jeruzsálemben ma is az István-kapu nevet visel.

Mint első vértanú, a jó halál védőszentje. Az a szokás, hogy ezen a napon a lovasgazdák lóháton megkerülik a lakóhelyüket, német területen sokáig fennmaradt. Ez a házkerülés a német telepések révén került hazánkba, és ennek maradványa Szent István ünnepének hajnalán a lójaratás. Ezen a napon a széna, szalma, kukorica, só, vagyis a jószág-tartáshoz szükséges termények megszentelődnek.

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Beszélgetés Weigert Józseffel

A novemberi számban lévő riportot azzal kezdtem, hogy „endrödi ember a világ minden részén megtalálható”. Ez fokozottan igaz mostani riport-alanyomra, Weigert József. Ő is Gyomaendrödi, itt dolgozott, és most Kaliforniában, San Diegoban értem utol.

Kedves Józsi! Gyomaendrödi vagy, itt éltél városunkban. Sokan ismertek a Takarékszövetkezettől mind az Endrödi, mind a Gyomai ki-rendeltségéről. Egy ideje azonban eltűntél a városból. Igen messzire kerültél.

Kérlek, mesélj, mi történt veled azóta, hogy nem láthatunk? Mit csinálsz?

A tengeri utazásokra specializálódtam amerikai hajótársaság, a Carnival alkalmazottjaként dolgozom mint fotós. A munkát új tapasztalatok, tudás megszerzése miatt vállaltam el - szeretek utazni, valamint a fotózást is kedvelem, így belevágtam. Kollégáimmal együtt a 14 emeletes Carnival Spirit fedélzeten hetente megforduló 2000-2500 utasról készítünk képeket, elsősorban professzionális portrékat, stúdiókörülmények között. De emellett készítek felvételeket a kikötőkben, az étteremben, a hetente rendszeresen ismétlődő rendezvényeken, valamint esküvőket is fotózunk. Az utak alkalmával elkészült sok ezer képet kiállítjuk az ún. galériában, ahol megvásárolhatják a vendégek - ez egyfajta értékesítő munkát is magába foglal.

Szebbnél szebb helyeket bejártál az elmúlt időszakban. Mi, vagy hol tetszett a legjobban?

Az elmúlt néhány hónap útvonala annyira változatos volt, hogy ez a rövid időszak pszichológiailag inkább tűnik egy évnek. Florida (Miami), Mexikó keleti partvidéke, Jamaika, a Kajmán-szigetek, Kanada (Vancouver), Alaszka városai, havas hegycsúcsai, gleccserei, a Hawaii-szigetek csodás kikötői képezték az utazásom első szakaszát. Jelenleg rendszeresen a kaliforniai San Diegoból indulunk Mexikó nyugati partvidékének szépséges, de rendkívül forró időjárású tengerparti városaiba, többek közt Acapulcoba. Az utak nyolc naposak, bár az útvonalterv a hurrikánszezon miatt mostanában gyakran változik.

Kedvenc helyként Hawaiit tudnám említeni: a szigetek élővilága rendkívül változatos, a színvilág szinte mesészerű. Az ég gyakran valószínűtlenül mélykék, a fák lombzata ragyogóan zöld - ez valószínűleg részben a nálnak megszokottól eltérő, sokkal melegebb színárnyalatú napfénynek is köszönhető. A helyi lakosság barátságos, vendégszerető - szívesen tértem vissza ide, hiszen 2000-ben már jártam Hawaiin.

Fantasztikus szép fotókat készítettél utad során. (Interneten megtekinthetők: <http://www.pbase.com/weigertj>)

A gyönyörű tájképek mellett a városi képeken meglepett az a nagy tisztaság. Nem hinném, hogy a te tiszteletedre takarítottak fel. Szólj néhány szót arról, hogy szépítik az emberek a környezetüket, és hogy vigyáznak rá?

A fotók sajnos a legtöbbször csak egy pár óras rohanás emlékei - nem mindig volt lehetőségem sok időt szánni privát fényképezésre.

Kanadában és Alaszkaiban valóban mindenhol ügyelnek a városok tisztaságára - de ugyanez elmondható a volt Karib-tengeri brit gyarmatokról is - magas az életszínvonal, a turistaparadicsomok szépen karban vannak tartva. Kanada talán az a hely, ahol valóban általánosan jellemző a tisztaság, nem csak a belvárosi övezetekben. A városok vezetése kellő gondot fordít az utak tisztántartására, a rendszeres fű- és sövénynyírásra - a szép környezetben természetesen az embe-

rek is nagyobb hangsúlyt fektetnek a tisztaság megőrzésére.

Mik azok az értékek, melyeket onnét, a világ másik végéről hazahoznál Magyarországra, városunkba?

Az amerikaiakra jellemző optimizmusból jó lenne merítenie az otthoniaknak is. Az emberek többsége hazai szemmel nézve gyakran meglepően kedves, nyílt az idegenekkel szemben is. A másik pozitív tapasztalatom, hogy a csapatmunkára rendkívül nagy hangsúlyt fektetnek - így sokkal könnyebben meg tudjuk valósítani a céljainkat.

És melyek azok a dolgok, melyeket semmiképp sem hoznál haza?

Az Egyesült Államok lakóinak többsége meglehetősen egészségtelenül él, ez többnyire a túlzott elkenyelmesegett, mozgásszegény, ugyanakkor az érem másik oldalaként egészségtelen táplálkozást is magába foglaló életmódjuknak tudható be. Rengetegen tolokocsiba kényszerülnek idő előtt, akár csupán az elhízás problémája miatt is: itt a hajón is sokan kis elektromos scooterekkel (négykerekű robogókkal) közlekednek, miközben ezek az emberek járnak képesek, még ha a felszedett kilók miatt rendkívül nehézkesen is.

A másik negatív trend, amit kirajzolódnak látok, a multinacionális cégek túlzott térnyerése a világ minden táján - a globalizációs termékek kiszorítják a helyi értékeket, átveszik azok helyét. Elképesztő látni, hogy a turista-paradicsomokban még a szegény, alacsony életszínvonalat magáénak tudható Mexikót is elárasztják a McDonald'shoz hasonló - részben amerikai, részben belföldi - klón-üzletláncok seregei. Közben Mexikónak is van saját, sok ezer éves kultúrája, szomorú látvány, hogy rengeteg amerikai utas amerikai áruházak látogatásával tölti külföldi nyaralását.

Sok emberrel találkoztál, gondolom, utad során. Mi a legszembetűnőbb különbség az ottani, és az itthoni emberek között?

A mentalitásban, szokásokban, kulturális értékekben hatalmas különbségek mutatkoznak Európa és az Egyesült Államok között annak ellenére, hogy az egész világ erőteljesen amerikanizálódott. A fedélzeten ráadásul kb. 70 náció fiai, lányai dolgoznak, így a legkülönbözőbb kulturális hátterű emberekkel dolgozhatom együtt. A magyarok szépen beilleszthetőek a kelet-európai sémába - egy európai mindig is jobban érteni

fog egy másik európaiat. Túlzottan nagy, szinte áthidalhatatlan szakadék fekszik tengerentúli testvéreink és a mi gondolkodásunk között. Hogy csak egy példát mondjak: az amerikaiak szeretik, ha fotózzák őket, és erre a célra hazai szemmel nézve hatalmas összegeket is képesek áldozni. Az európaiak ellenben többnyire nem tűrik, ha egy fényképezőgép „áldozatává” válnak, valamint a fotók minőségére is sokkal igényesebbek - ugyanez elmondható az ételről, az öltözködésről is. Az amerikai nép a konzumerizmus végső példáját statuálja: a legfogyasztóibb jellegű társadalom, ahol az átlagember számára leginkább a megvásárolt dolgok mennyisége a döntő, a minőségre nem helyeznek akkora hangsúlyt.

Amerika a legsikeresebb üzletembereket, vállalkozásokat adja a világnak, rendkívül pénz- és sikercentrikus ország: az Egyesült Államokban már rég kialakult az ehhez szükséges légkör, ami máshol nem található meg. Mivel magam is egy hatalmas amerikai cégnek dolgozom, így nap mint nap tanúja lehetek, miként járnak élen profitmaximalizálási terveik megvalósításában. Számunkra szinte elképesztő, túlzottan tűnően kifinomult módszereik vannak a bevétel folyamatos növelésére, és ez mint a legfőbb cél lebeg lelki szemek előtt.

Mikor jössz haza?

Előreláthatólag jövő februárban, de az sem kizárt, hogy hamarabb, vagy később. A szerződéseim időtartama nem kötött - a munkaerő-igényeknek megfelelően alakítják a dátumokat. Természetesen egy szerződés befejeztével, a szabadság letelte után automatikusan következnek az újabb szerződések - de ez nem jelenti azt, hogy feltétlenül vissza fogok jönni.

Nemsokára itt a Karácsony. Hogy éled meg ezt a távollétet családotól, hogy a legszebb ünnepek alatt is távol vagy szeretteidtől?

A hajós élet rendkívül nehéz. Meg kell küzdeni a bezártsággal, a család, barátok, az otthoni ismerős környezet távollétével. Napi átlag tíz órát dolgozunk szabadnap nélkül, ami időnként nagyon kimerítő tud lenni, mind mentálisan, mind fizikailag. A Karácsonyt itt is ünneplik természetesen, de ugyanakkor az egész december még sokkal inkább megfeszítettebb munkatempót jelent, hiszen az év utolsó hónapja az egyik csúcscsúszon a turizmus területén, a gyerekek is ilyenkor töltik iskolai szünidejüket.

Ha hazajössz, hogy szeretnéd folytatni tovább életed?

Magyarországon, és lehetőleg Gyomaendrődön szeretnék élni - nem csak azért, mert helyben születtem. Csak aki hosszas ideig távoli tájagon jár, az tudja, mit jelent idegenben, hazavágyakozva élni. Ezt perspektíva hiányában nehéz elképzelnie annak, aki nem élte meg, milyen érzés az otthonról elszakadva élni.

A fotózással továbbra is szeretnék foglalkozni, de nem üzletszerűen - számomra több örömet jelent, ha nem megfeszített tempóban, csupán anyagi haszonért üzhetem.

Kívánok további jó utat, és szerencsés határozást.

Köszönöm, már nagyon várom, hogy újra láthassam az ismerős otthonot! Neked és a kedves olvasóknak örömteli Ünnepeket kívánok.

Az interjút készítette:
Iványi László

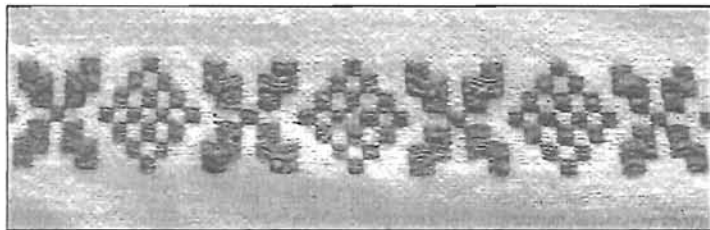
Endrőd néprajza

Rendezte: Szondi István

Kedves Olvasó!

Nagyon örülök, hogy a Debreceni Egyetem egy végzős néprajzszakos hallgatója szakdolgozati témájának, az endrői szöttesek vizsgálatát választotta. Az endrői szöttesek gyűjtését és kutatását Vaszkó Irén kezdte el településünkön. Munkájának gyümölcse a tájház jelentős szöttek gyűjteménye, valamint a szövessel kapcsolatos szóbeli hagyományok gyűjtése. Gyűjtésének rövid összegzését olvashatjuk az Endrői Füzetek „Edesanyám emléke” című kötetében. Az itt olvasható dolgozatrészlet rövid előtanulmány a szakdolgozathoz. Kiri Edit néprajz-művelődésszervező szakos hallgató nagy lelkesedéssel és alaposággal vágott bele a munkába. A fél éve folyó kutatómunka részeredményei kezdik körvonalazni az endrői szöttek kultúra nagyságát és sokszínűségét. Bizakodva várom a kutatómunka eredményét, mely teljességében bemutatja falunk gazdag szöttek hagyományát.

Múzeumunk 2007-ben újra megrendezi az „Endrői szöttek” kiállítást, melyen nemcsak a tájház szöttesei lesznek láthatók, hanem a településen fellelhető és a kiállítás idejére kölcsönözhető darabok is.

Kiri Edit SZÖTTESEK

a Békés megyei Endrői Tájház
és Helytörténeti Gyűjteményben
(részlet 6-7. oldal)

A tájház szöttek-anyagának jellemzése

Az Endrői Tájház és Helytörténeti Gyűjteményben eddig 77 darab háziszöttek található. A gyűjtemény létrehozását Vaszkó Irén tanárnő szívós munkájának köszönhetjük, aki idejét, energiáját sohasem sajnálta, hogy az utókor számára egyáltalán megtalálhatóvá, hozzáférhetővé tegye a népi kultúra e vidékre jellemző részét. A tájház létrejötte óta (1977) már három szöttek kiállítás volt látható. A kiállítás idejére a helyiek adták kölcsön a féltve őrzött törölközőiket, abroszokat, szakajtókendőiket. Az endrői szöttek formavilág egy része nagyon régműltből eredeztethető, amely még a 20. század 30-40-es éveiben is jellemezte a házilag készített textil díszítését. Ezek a minták az új stílusúak mellett párhuzamosan éltek, majd az iparosítás és a II. világháború következtében megszűnni kényszerült háziipari szövésig fenn is maradtak. A legtöbb textil a hozományban (staiferung) öröklődött tovább, majd ennek is háttérbe kerülésével mára már csak a legidősebbek tulajdonában vagy éppen az unokáknál található egy-két darab.

Nemcsak Zala megyében, hanem más térségre is általánosan jellemző volt, hogy „a hímés szövésnek a II. világháború vetett véget. Akkortájt sem kendert, sem lent nem termelhetek a parasztok, és fonalat sem lehetett vásárolni.” A háborút követő inséges világban ugyan ki-ki megfontatta, megszövette a takáccsal még maradék fonalat lepedőnek, rétesabrosznak, ponyvának, zsáknak, de hímés vásznat már nem rendeltek. Az úgynevezett asszonyszöttek pokróc (rongyszőnyeg) készítése azonban ma is él Endrődön.

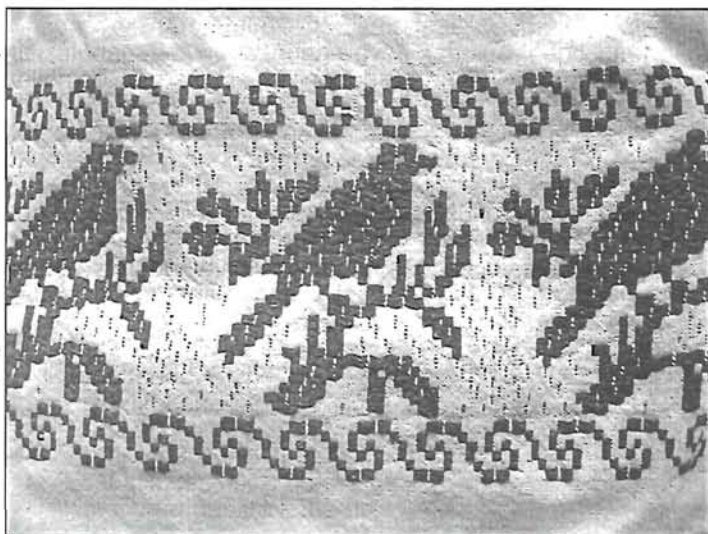
Akaratlanul is, de felmerülhet az a kérdés, hogyha Békés megyében járunk, akkor lehet-e beszélni olyan szöttekről, mintázatról, ami esetleg nem szlovák közvetítéssel került

volna be a népi díszítőmotívumba. Ez a dolgozat nem biztosít helyet arra, hogy érveljünk ez állítás mellett vagy ellenében, de röviden meg kell jegyezni: a betelepítések alkalmával többször is laktak tót/szlovák nevű nemzetiségek Endrődön, akik viszont meglehetősen gyorsan asszimilálódtak. Ez a beolvadás viszont, nem gondolom, hogy teljes kultúravessztéssel járt volna. De ha csak a szötteken próbálnánk tetten érni a beköltöző lakosságok hozott kulturális értékeit, meglehetősen nehéz helyzetben lennénk. Véleményem szerint nem szabadna arról szólnia a vizsgálódásnak, hogy a tyúk vagy a tojás létezett-e hamarabb, hanem az adott földrajzi-kulturális környezet milyen produktumokat hozott létre, aminek létrejöttében szerepet kapott az akkor ott élő valamennyi etnikum. Ujváry Zoltán nagyon találóan fogalmazott 1986-ban a III. Békéscsabai Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia keretében megrendezésre kerülő textilművészeti kiállítás kapcsán. „Ennek a kiállításnak nem az volt, és nem is lehetett az az elsődleges célja, hogy békés megyei magyar, német, szerb, román, szlovák textilművészetet a maga teljességében bemutassa, Célja és egyben legfontosabb tanítása az, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a megye területén immár évszázadok óta különböző népek, népcsoportok, nemzetiségek a népi kultúra világában békésen, alkotó módon együtt és egymás mellett élnek. A köztük végbemenő integrációs, azonosulási folyamatok békések.

Békések ezek a folyamatok még akkor is, ha különféle gazdasági-, társadalmi és kulturális tényezők jelenléte, aktivizálódása következtében egyes népekre, népcsoportokra jellemző formák megerősödnek, hangsúlyt kapnak, szélesebb körben elterjednek, azaz ha az interetnikus hatások feldolgozása révén az etnikai elkülönülések meg is maradnak vagy éppenséggel tovább fokozódnak.”

A tájház szöttek anyagát vizsgáltam meg, ami 77 darabot tett ki. Ezen felül számos hímzés, csipke, viselet és egyéb textil alkotja a gyűjteményt, de ezekkel most nem foglalkozom. Az alábbi felsorolás mutatja, hogy jelenleg miből mennyi található a tájházban:

- abrosz: 19 db + 6 db feliratos + 1 db halotti
 - Törölköző: 27 db
 - Törölkendő: 8 db
 - Szakajtókendő: 4 db
 - Derékalj: 4 db
 - Zacska, tarisznya (tésztatartó): 4 db
 - Zsák (lisztes is): 3 db
 - Kötény (dagasztó is): 2 db
 - Falvédő: 1 db
- Összesen: 77 db

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XIII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2006. Karácsony

Karácsonyi melléklet

„AZ ÉLET ÉLET, VÉDELMEZD!”

Hatalmas hómező... közepén egy fenyő magasodik. Fölötte-mögötte szikrázó kék-ség, alatta- körötte szikrázó fehérség. Bensőséges pillanatot: a békesség és a hazatalálás pillanata.

Hőföretteg, tépő- cibáló szelek, viharos hidegek után a vidék most valóban „lecsillapult”, „hazatalált”. S ebben az elcsendesedésben még a fenyő lélegzetét is hallani... a puha hókristályok egymásba kapaszkodását, simulását is szinte tapintani... a vaskos gyökérindák mélybe ereszkedését, erejét, szívósságát is „látni”... pusztulást és születést, Isten és a természet párbeszédét, a teremtést is érteni, a természeti törvények létezését is megtapasztalni... ebben a külső és belső némaságban, a kintről befelé tartó, s a bentről kifelé áramló csendben.

A szép szál fenyő magasba kúszó, hótól roskadozó ágaival, karcsú törzsével egyedül áll, távol a többiektől. Itt, a hómezőn nem védi semmi. Bármikor megtépázhatja, kicsavarhatja, elpusztíthatja egy nagy szélvihar. Egyedül van... Magánya azonban csak látzat. A szemlélő felszínes ítélkezése. Össze-

kapcsolódottsága ugyanis a több kilométerre lévő társaival, az Egésszel, nem kérdéses. Mint ahogyan az sem, hogy összekapcsolódottsága önmagával, saját életével teljesen harmonikus. Ezért olyan sugárzó, büszke, titokzatos. A természet és egyéni létezésének törvényszerűségei szerint él. Ezért marad meg, ezért éli túl...

S azt is tudjuk, a fenyveserdők biztonsága sem nyújt mindig, mindenkor megfelelő védeltséget. Ha a gyökerek nem kapaszkodnak elég mélyen és erősen, ha nincs összhang a fa világa s a külvilág között, hiába a társak közelsége, az erdő rengetege...

A Várakozás napjaiban vagyunk... Nemrég átéltük az ideai hőésés első örömét, hó-pelyhek táncát az esti lámpák fényeiben, a napokig megmaradó vaskos hó vidám ropogását talpunk alatt, díszbe öltözött fákat, kerítéseket csodáltunk, az Ünnepe előre vetített hangulatát.

E napokban lehetőséget és időt kapunk az elcsendesedésre, a szemlélődésre, „a látni tudó” énünk, a jelenlét megteremtésére, az életünket megtartó gyökerek mint Barátság,

Megbocsátás, Szeretet, Melegség, Bizalom tudatos átélésére...

A Várakozás napjaiban vagyunk, közel az „isteni kised” megszületéséhez, a Karácsony misztériumának megéléséhez, s közel egy újabb év fordulójához.

Az Ünnepre hangolódva szeretettel ajánlom minden kedves Olvasónk figyelmébe Kalkuttai Teréz Anya gondolatait. Kegyelemteljes, örömteli Karácsonyt kívánok Valamennyiönknek!

Polányi Éva

Az élet az élet

Az élet esély, ragadd meg!
Az élet szépség, csodáld!
Az élet nagy boldogság, ízleld!
Az élet álom, tedd valósággá!
Az élet kihívás, vállald fel!
Az élet kötelesség, teljesítsd be!
Az élet játék, játszd!
Az élet értékes, vigyázz rá!
Az élet gazdagság, őrizd meg!
Az élet szeretet, örvendj neki!
Az élet rejtély, fedd fel!
Az élet ígéret, teljesítsd!
Az élet himnusz, énekelj!
Az élet küzdelem, fogadd el!
Az élet tragédia, karold fel!
Az élet kaland, legyen hozzá bátorságod!
Az élet boldogság, érdemeld ki!
Az élet élet, védelmezd!

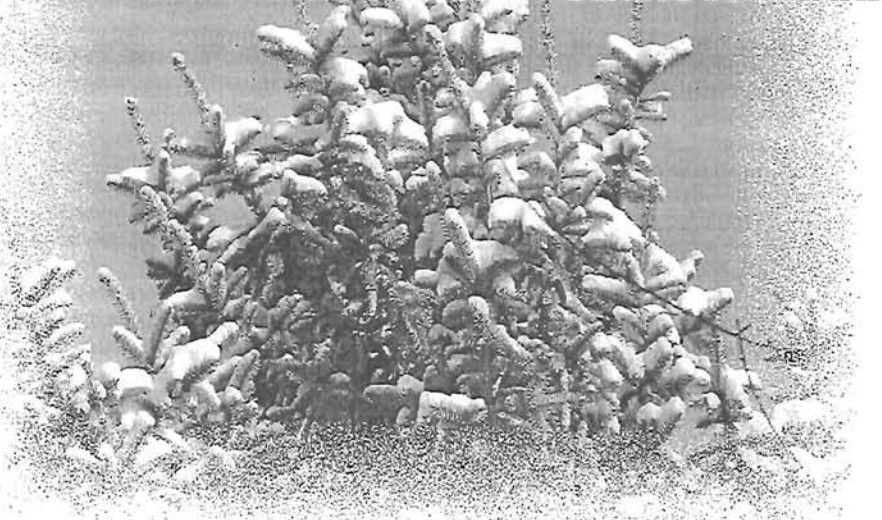
Az önpusztítás fája

Az ágakon: Üresség, Elidegenedés, Értéktelenség, Békétlenség, Bűnözés, Függség, Alkoholizmus, Kábítószer-élvezet. A gyökereknél: Félelem, Bizonytalanság, Sértődöttség, Féltékenység, Bizalmatlanság, Rosszindulat, Bűnösség, Önsajnálát.

Az önmegvalósítás fája

Az ágakon: Céltudatosság, Egészség, Öröm, Önismeret, Elégedettség, Elfogadás, Kiteljesedés, Teremtőerő. A gyökereknél: Irgalom, Barátság, Megbocsátás, Szeretet, Hála, Kedvesség, Melegség, Bizalom.

ÁLDOTT KARÁCSONYT, ÉS BOLDOG ÚJ
ÉVET KÍVÁNUNK KEDVES OLVASÓINKNAK!

Joseph Mohr
(1792-1848; osztrák)

Halk éjszaka, szent éjszaka

Halk éjszaka, szent éjszaka,
semmi nesz, egymaga
virraszt az áldott, az isteni pár:
fürtös fejű, szép fiúcska, már
álmodjál mennyei álmot,
álmodjál mennyei álmot.

Halk éjszaka, szent éjszaka,
tanú pásztorok hada,
midőn az angyali halleluja
közel s távol visszhangzik tova:
megváltó Krisztusunk eljött,
megváltó Krisztusunk eljött.

Halk éjszaka, szent éjszaka!
Istennek szent Fia,
isteni szád mosolyogja a hírt,
eljő az óránk, mely üdvözít,
Krisztus, mert megszületél,
Krisztus, mert megszületél.
(Kiss Zsuzsa fordítása)

Ó, zöld fenyő...

Német karácsonyi ének

Ó, zöld fenyő, ó, zöld fenyő, tüleveled milyen hű!
Zöldellsz, ha tűz a nyári nap, zöldellsz tovább a hó alatt!
Ó, zöld fenyő, ó, zöld fenyő, tüleveled milyen hű!

Ó, zöld fenyő, ó, zöld fenyő, be kedves vagy szívemnek!
Karácsonykor a sudarad körül mennyi öröm fakad!
Ó, zöld fenyő, ó, zöld fenyő, be kedves vagy szívemnek!
(Kiss Zsuzsa fordítása)

Pilinszky János: A várakozás szentsége

Mire is várakozunk advent idején? Jézus születésére, arra hogy a teremtett világban maga a teremtő Isten is testet öltson. Arra várakozunk, ami réges-rég megtörtént.

Ez a magatartás, ez a várakozás nem új. A felületen az ember köznapi életét mindenkor könnyörtelenül meghatározza az idő három- múlt, jelen és jövő - látszatra összebékíthetetlen fázisa. A felületen igen. De nem a mélyben. Ott, a mélyben mindig is tudta az emberiség, hogy tér és idő mechanikus határait képes elmosni a minőség, a jóság, a szépség és az igazság ereje. Elég, ha a nagy drámákra vagy a nagy zeneművekre gondolunk, melyek titokzatos módon attól nagyok, hogy többek közt alkalmat adnak arra is, hogy a jövőre emlékezzünk és a múltra várakozzunk.

A minőség ideje időtlen. Amikor Bach passióját hallgatjuk: honnét szól ez a zene? A múltból? A jelenből? A jövőből? Egy bizonyos: mérhetetlenül több, mint kegyeletes megemlékezés és sokkalta több, reménykedő utópia. Egyszerre szól mindenfelől.

Az adventi várakozás lényege szerint: várakozás arra, Aki van; ahogy a szeretet misztériuma sem egyéb, mint vágyakozás az után, aki van, aki a miénk. Persze, erről a várakozásról és erről a vágyódásról csak dadogva tudunk beszélni. Annál is inkább, mivel Isten valóban megtestesült közöttünk, vállalva a lét minden súlyát és megosztottságát. És mégis, túl idő és tér vastörvényén, melynek - megszületvén Betlehemben- maga a teremtő Isten is készséggel és véghetetlen onatáddással vetette alá magát. Advent idején mi arra várakozunk és az után vágyódhatunk: ami megtörtént, és akit kétezer esztendeje jól-rosszul a kezünk között tartunk. Vágyódunk utána és várakozunk rá, azzal, hogy Isten beleszületett az időbe, módunkban áll kiemelkedni az időből.

Az adventi várakozás hasonlít a megemlékezéshez, de valóban mindennél távolabb áll tőle. Valódi várakozás. Pontosan úgy, ahogy a szeretet mindennél valóságosabban vágyakozik az után, akit magához ölel és örök újszülöttként a karjai között tart.

(Új Ember, 1975. december 14.)

Tamási Áron: Öreg fiú, December

Azokban a gyermeki esztendőkből, amikor a való világot már nemcsak megismertem, hanem kezdettem is abban magamnak rendet csinálni, azt gondoltam, hogy az esztendő egy öreg ember. Halhatatlan öreg ember, akinek van tizenkét fia. S a tizenkét fiú közül a legidősebb December.

Hát azóta már sok naptárba bele-néztem, de a hónapokat most is úgy tekintem, mint az esztendő fiait. Természetesen a múltó idők alatt, s velem együtt, megnőttek ezek a fiúk is, sőt nem is fiú már December, hanem ember.

Bölcs ember.

Ha van is manapság bölcs ember, legendó nincs. Pedig ilyen háborgó világban is, mint a mai, a sok is kevés volna ebből. Nem csoda hát, hogy oly türelmetlenül és jó reménységgel vártam Decembert az idén. Gondosan gyűjtöttem, és gyöngéden melengettem minden hírt, ami az érkezésről szólott. De amikor megtudtam, hogy nem a hét első napján, hanem csak csütörtökön érkezik, akkor egy kicsit elgondolkoztam. Nem lehetetlen, így tűnődtem magamban, hogy ez az öreg és bölcs December is megváltozott az idővel. Talán még novemberben tagja lett valami társaságnak, melynek az emberei csak csütörtökön léphetnek porondra. Vagy egészen új rendet akar: olyan rendet, melynek a szabályai szerint, a legaprólékosabb pontossággal, most már csütörtökön fog kezdődni a hét, a hónap, minden nagyobb esemény s talán a nagyvilágban a korszakos fordulat is!

De hát csak olyan volt ez a gondolatom, mint a röppenő madár. Jött és elment. Aztán ismét munkában és bizakodásban, vagyis a megszokott mederben múltak a napok; majd elkövetkezett a szerda is. Vagyis November utolsó napja.

Nagy várakozásban és jó egészségben voltam, amikor reám szállott azon a napon az este. Így aztán könnyűszerrel tudtam gondoskodni arról, hogy kellemes meleg legyen a szobában; s más egyebet is, ami vendégnek csak jó lehet ilyen téli időben, azt is mind előkészítettem. Így vártam Decembert, aki a szelek és csillagok menetrendje szerint, éjjel után egy másodperccel meg is érkezett. Ahogy megpillantottam őt, bizony úgy tűnt nekem, mintha sápadt és törődött lett volna. S talán mogorva is egy kicsit. Hirtelen nem is tudtam, de nem is tudhattam, hogy mi az oka megviselt állapotának; valami betegség-e vajon vagy váratlan csalódás, amit a mindenség útjain szerzett esetleg. No mindegy, gondoltam magamban, oly kedvesen köszöntöttem és olyan örömmel, mintha rajta is csupa derűt és bizakodást láttam volna. Leültem közel a kályhához, s ami jó falat és üdítő volt a házamnál, azt mind odahordtam neki. Jó néven is vette ezt a figyelmet, mert a vonásai hamarosan és lát-hatólag enyhülni kezdtek, s a szemében a fény is nemsokára rokon lett a csillagok fényével.

- Miképpen szólíthatom? - kérdeztem tőle.

Meglepődve nézett reám December, mintha nem értette volna az én nyájás és tiszteletadó kérdésemet; vagy még inkább, mintha tudatlanságot gyanított volna szavam mögött.

- December vagyok! - mondta.

- Ó, azt én tudom - feleltem neki -, hiszen nem most találkoztunk először. Sőt tavaly is, pontosan ebben az órában, volt egymáshoz szerencsénk; de mi több, még harmincegy felejtethetetlen napot is töltöttünk akkor együtt. Azóta ugyan sok minden történt a földön, s bizony itt nálunk is, de kedves és huzamos együttlétünket nem felejtettem el.

- Én is emlékszem - mondta December. - Sőt tudok egyebet is, úgyszólván mindent tudok, mert azóta találkoztam már mind a tizenegy öcsémrel, s azok apróra elbeszéltek nekem mindent. Csak

éppen egyet nem tudok. Nevezetesen azt, hogy az én megszólításom dolgában miért volt bizonytalanságban az imént?

No, gondoltam magamban, erre nem lesz könnyű a válasz. Mit tegyek, hogy szíves házigazdának és példás embernek egyaránt jó

legyek? Soroljam elő mindazt, aminek bokros szele felröppentette számról ama tapintatos kérdést? Kérdezzem meg, példának okáért, hogy egy esztendő leforgása alatt nem változott-e meg, esetleg gyökeresen? Érdeklődjem aziránt, hogy hideg helyett vajon nem meleggel foglalkozik-e? Vagy kérdezzem meg talán, hogy ők, tizenkét testvérek, maguk között is, nem szólítják-e időszak-társnak egymást?

Hát nem magyarázkodtam, hanem bízza érett eszében, mely felszavakból is ért, egyszerű módon megkérdeztem:

- Szólíthatom-e úrnak, December úrnak?

S jól tettem, hogy kacskaringó nélkül szóltam, mert December nevetni kezdett; majd bölcs derűvel mondta nekem:

- Hát barátom, se úrnak ne szólítson engem, se más címmel ne tiszteljen engem, mert egy esztendőn keresztül velem semmi változás nem esett. Egyszerűen December vagyok most is, mint tavaly s mint a megelőző években is, végis-végig visszafelé, amióta csak vagyok. A felfogásom nem módosult, s megtartottam a régi szokásaimat is. Hideg a természetem, de a becsületből nem engedek, s a szívem forrón dobog a karácsonyi örömben. Szeretek havazni, s minden

lehető elkövetek, hogy éjjelenként a csillagok ragyogni tudjanak. A kedvem fénylik néha, s mászor elborulok, de eme változó hullámzás mögött mindig egyforma és változatlan vagyok. S az is maradok örökké. S így van ez rendjén, tessék elhinni. Mert aki igaz ok nélkül megváltoztatja magát, az végül a napokkal és az éjszakával, az órával és a perccel együtt fog változni. Így jön aztán a rend helyébe a rendtelenség, amikor senki sem tudja, hogy valójában hol van az ő helye, és mi legyen a dolga.

- Némi igazság van a dologban - jegyeztem meg.

- Némi?! - folytatta December. - Merőben igaz, mert hiszen az értelem mellett erre tanít a tapasztalat is, amiből szereztem már éppen eleget. És a példa, kedves barátom! Az is erre tanít, ama számtalan példa, amelyek közül most csak egyet akarok említeni. Mégpedig azt az egyet, amelyet a mi családunk mutat. Ugyanis, amint tetszik tudni, mi tizenketten vagyunk testvérek, de valahányan más-más természetűek vagyunk. Ennek folytán mi okosan és megértéssel úgy osztottuk be egymás között a munkát, hogy közülünk mindegyik azt végezhesse, amit a természete szerint ezen a földön legjobban végezni tud. Január öcsémnek, például, marasztalni kell a havat, vagy mindenképpen szerezni a felhőkből, ha nincs. Februárnak meg kell törnie a jeget, és reményt sejtetni a világgal. Aztán Március felébreszti a földet, és rábeszéli a napot, hogy a reménység ígérte fényes diadalra vigye. Április megküzd a mulandósággal, mint egy szeles és vad kölyök. Május már a győzelmet hirdeti, és annak tiszta mámorában a szíveket szerelemre összeszerzi. Utána Június harsány kedvében elől jár, amikor a föld minden lényei énekelnek. Július aztán áldásban borítja az országok földjét, Augusztus pedig busásan fizet annak, aki dolgozik. Szeptember iskolába küldi a gyermekeket, a fákat pedig és a növényeket bölcs megnyugvástra tanítja. Október megcsinálja a szüretet, hogy bánatban és örömben egyaránt kéznél legyen a bor. November pedig meggyászolja a bajba jutott világot, melyet én már csak mesével tudok megtartani; de én megtartom őt a hitben, egészen addig a napig, amíg eljön a Messiás a földre.

Meghatottan néztem Decemberre.

- Nagy szerencsének mondható- szóltam megnyugvással-, hogy legalább az Esztendő fiai így gondolkoznak.

- Szerencse bizony - hagyta helyben December. - Talán az emberiség legnagyobb szerencséje. De a sors őrizze is meg az embereket attól, hogy az Esztendő fiai között is felboruljon a rend, és kitörjön a testvéri háborúság! Az ég óvja meg a világot attól, hogy például Január öcsém, irigységből és hatalomvágyból, Július helyére törjön. Mert ez az egyetlen törvényszegés is pusztává tenné a földet!

Eme rettentő villanásra úgy megborzadtam, hogy így kiáltottam fel:

- Még a gondolat is borzasztó, December úr!

- Úr?!

- Ó, bocsánat!- mondtam.

Bölcsen és nagy jószággal meg is bocsátotta bántó elszólásomat December, mert mosolyogva folytatta:

- De hát arról szó sincs, hogy Január vagy bármelyik másik öcsém változtatna a természetén. Mi nem kelünk fel a természeti törvények ellen. Június nem akar jéggel uralkodni, s nekem sem jut oly hiú gondolat eszembe, hogy kivirágoztassam a fákat. Egyedül arra törekszem, hogy legyen tisztességes hideg. A lehetőség szerint befödöm hóval a vetéseket és a vizeket jéggel. Pilinkéztetem a hó-pelyheket, hogy a szemek s főleg a gyermekek gyönyörködjenek bennük. Mert bizony én sokat gyönyörködöm a gyermekekben, miközben ott is csúszkálni vágyakoznak, ahol nem lehet, s miközben játszanak az én csillogó havammal, és bolondos jókedvvel keringenek a jégen. Ha csak tudom, a férfiaknak is megizesítem a munkájukat, mit a jó meleg szobákban és a hivatalokban végeznek. A lányoknak mulatságot szerzek, a fiúk tudományát gyarapítom. A kedves öregeknek meggyújtom a tüzet, hogy annak a melegénél a hosszú életben reménykedjenek, és a lángjánál az elmúlt szép időkre emlékezzenek. A szép asszonyokra felsegítem a puha bundát, és megcsipem a fülük cimpáját.

- Meg-e?- kérdeztem mosolyogva.

Erre csak bölcsen kacsintott December, s változás nélkül folytatta:

- Szóval hát mindenkinek kiosztom a hideg igazságait, és különösen megdidergetem azt, aki békétlen dologban járja az utakat.. A városokban felvirágoztatom a színházakat; s a falvakban is az éneket és a táncot, adván azonban elegendő pihenést is a föld munkásainak. A fákat fehérbe gyöngyözöm, a madaraknak búvóhelyeket ajánlok; a medve álmaikat mézzel békenem, és a nyári bűnök miatt éheztetem a farkasokat. Néha ropogósra készítem a havat, s máskor megpuhítom, hogy ne unja magát. S amit legjobban szeretek, mesét mondok az embereknek, de azok között is legfőképpen a gyermekeknek és a szegényeknek.

Hát bizony, gondoltam magamban, ezek szerint van dolga elég ennek a szegény öreg Decembernek! Pedig a disznóölést nem is mondta; sem az ártatlan csemetefenyőkről nem emlékezett meg, akiket levágnak karácsony előtt. De hát nem akartam ezekről szólni, hogy a gondjait ne szaporítsam még én is. Inkább a mese dolgában tettem fel egy kérdést, szólván:

- Meghat engemet, hogy legalább mesét mondani szeret.

- Hát igen- tűnődött el December. - Legjobban szeretek mesét mondani, mert abban az igazság mindig él.

Valahogy úgy mondta ezt, mintha már ő is belenyugodott volna abba, hogy az igazság valóban csak a mesében élhet. Szép dolog ugyan a bölcsesség, gondoltam magamban, de azért annak is határt kell szabni! S ez már, ez a hiedelem, a határon túl van! Mert nem lehetséges, hogy az igazság hontalan legyen, s csak egyedül a mesében találjon menedéket!

- Csak a mesében lenne igazság?!!- kérdeztem.

- Ott biztosan- felelte December.

- Hát akkor - folytattam békétlenül - mi csak haszontalankodunk, amikor küszködünk az igazsáért? Nem volna-e akkor jobb, ha mi magunk is mesébe bújnánk, ahol legalább együtt lehetnénk az óhajtott igazsággal?!

Erre jószággal nézett rám December, és azt mondta nekem:

- Kedves barátom, vannak emberek, akiknek olyan az élete, mint a mese. Kevesen vannak ugyan ilyenek, de az örök igazság könyörületet az emberi nemhez.

S ahogy ezt kimondta, mindjárt készülődni is kezdett.

- Hát most elmegyek - mondta-, mert sok a dolgom. Havazni kell, s a Szent Borbála ágyúját szorgosan megpuccolni; aztán elkészíteni az utat a Mikulás barátom számára, és részt venni a Szűz örömeiben, a fogantatás boldog napján. S így tovább, napról napra, egyik gondról a másikra.

- Mindenki hálás lesz!- mondtam tiszta szívvel.

Erre December elnevette magát, majd szomorú mosollyal legyintett, mondván:

- Különösen Szilveszter!

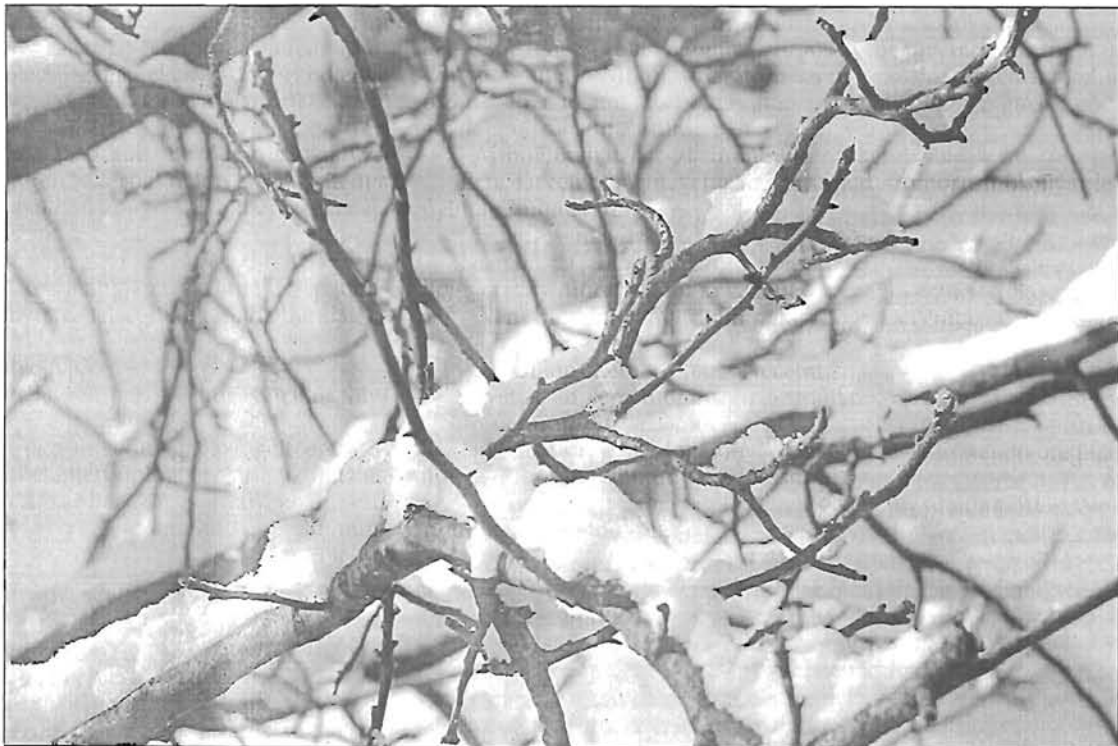
Nagyon látszott az arcán és hát a hangjából is érezni lehetett, hogy bizony nincs valami jó véleménnyel Szilveszter felől.

- Nem hinném - mondtam neki-, hogy Decembersedet Szilveszter ne szeretné.

- Szeret, de eltemet!- felelt December.

Egyebet én sem tudtam erre mondani, csak azt, hát ilyen az élet. S nem tudott December sem ennek ellene mondani semmit, hanem csak bölcsen bólogatott. Aztán elment az Esztendő öreg fia, hogy szorgosan téli munkához lásson.

Mindenekelőtt rengeteg hópelyhet kellett csinálnia, mert November a készletből már elég sokat elfogyasztott.

Gyoma néprajza

Köszöntő Cs. Szabó István

Részletek a Gyomai Református Egyház 18-19. századi néprajzi, helytörténeti értékű adataiból - XI. rész

A halott búcsúztatása

A temetési szertartás részeként a halott kivitelek az udvaron az egyházi szertartás után általában a kántor búcsúztatta el a halottat, maga költötte énekkel. A halott búcsúztatónak énekes formái mellett vagy helyett ismeretesek verses vagy prózai formák is. Egyes vidékeken nemcsak a kántor, hanem főként a rokonok vagy „köszöntőmondók” (akik egyéb jeles alkalmakkor is szerepelnek) adták elő a búcsúztatót a behantolt sír mellett (felett).

A halotti búcsúztató a halott nevében szólal meg egyes szám első személyben. Némely búcsúztatók végig a halott nevében szólnak, míg másokat általánosabb bevezető és befejező rész keretez. A halott életének egyes eseményeit, korának és nemének megfelelően a kántor vagy a „köszöntőmondó” a búcsúztatószövegek helyileg szokásos formái és formulái közé ékeli. Ékes rigmusokban, énekszóval búcsúztatja a halottat szüleitől, testvéreitől, rokonaitól, szomszédaitól, stb. Dallama rendszerint nem egyéni alkotás – bár ilyen is előfordul -, hanem ismert népének, virrasztóének (római katolikusoknál búcsúsének), reformátusoknál legtöbbször egy-egy zsoltár vagy dicséret dallamára való éneklés.

Gyomán is találtam szórványosan megőrzött, „köszöntőmondók” által írott halotti búcsúztatókat.

„Temetési búcsúztató”

I.

Nyugvó halot meg ált órád
Álom jöt rád
Méjen el szenderítet
It keseregnek meleted
Kiket szíved Míg dobogot szeretet

II.

Gyász ágyon vagy kiterítve
El készítve a sír hoszas útyára
De még el nem eresztenek
Kik szerettek azért foj szemük árja

III.

Hideg a szív hideg a kéz
A szem sem néz Édesen már felétek
Mivel ő a síré let mán
az reá vár Csak egy percre tiétek

IV.

Itvan még hol szokot leni
De eé ,emo A sors őt kényszeriti
Szíveteknek kesergésit Gyötrődésit
Csak a hit csendesíti

V.

El oltja szívetekben a nehéz bánatot
de mostan tülle el váltok
rá tanáltok egy másra majdan az egekben

Életemnek vékső napján... kótájára
(jelenleg érvényes Református énekeskönyv
420. éneke)

I.

Égető kin gyász fájdalom
Méj bánat és fájó siralom
A ti sorsotok mostan bús háznép
Mert egy közületek sírba lép

II.

Ki terítve it szenderül
Nem sokára sír ölébe dől
Könyes szemel reá tekintetek
És el szorul fájós szívetek

III.

Nem szánom én e világot
Mej okozot sok fáradságot
Nem szánom én Atyai életemet
Ó csak egyedül ház népemet

IV.

Értük fáradtam és éltem
Csak Ő értük volt kedves éltem
Most már koporsóm bús árnyékába
Kesereg szívem bánatába

„Gyászbeszéd egy szerencsétlen életű rokonomról

Elhunyt kedves rokonom örv. Bácsi Lajosné, akinek most mindannyian nagyszámú közeli, távolabbi rokonai, tragikusan elhunyt férjének számos rokonsága, régi jó ismerősök mindannyian mély tisztelettel és részvétellel jöttünk el vég-tisztességtételére.

Nagyon sajnáljuk őt, hogy ilyen szerencsétlen volt az élete, hogy életének nagy részét szomorú özvegységben, utolsó éveit pedig betegségben, szenvedésben, bánatban töltötte. De bármily hosszú egyszer el jön mindennek a vége, most már meg szűnt az ő szomorú özvegysége, betegsége, szenvedése, mostmár semmi nem fáj megpihent örökre.

Mivel hosszas betegség után kórházi ágyon fejezte be életét, de szerető gyermekei hazahozatták őt ide hogy szülőföldjében legyen örök pihenője. Itt ahol kedves férje, szülei, nagyszülei, és minden elődei alusszák örök álmokat, 35 évi szomorú özvegység után mostmár kedves Férjével is örökre együtt lesznek, itt ahol már nincs özvegység, nincsen bánat nincs betegség, itt már vége minden földi szenvedésnek. – Elhunyt kedves rokon, most már mindannyian fájó szívvel veszünk örök búcsút tőled, mivel hozzád ilyen mostoha és könyörtelen volt ez a földi élet, hát legyen most már örök hazádban háborítatlanul csendes békés pihenésed. Szeldi jószágos nemes lelkű de sok szenvedéstől testben léleekben megtört életednek emlékét szívünkben zárva kegyelettel megőrizzük. Legyen áldott a te emléked Isten hozzád Isten véled.”

Közreadta 2006. esztendő Szent András havában
Cs. Szabó István

1956-2006: Cinquant'anni dalla Rivoluzione Ungherese

(Ötvenéves a Magyar Forradalom)

November 3-án, a hajnali órákban indult útnak az a lelkes kis magyar csapat Sienaba, amelyik a magyar forradalom 50 éves évfordulójára szervezett megemlékezésen és konferencián vett részt. Gyomaendrődöt barátommal, fr. Ungvölgyi Jánossal – a Templomos Lovagrend Tiszántúli kommandájának vezetője, igazgatóhelyettes – képviseltük.

A hosszú és fárasztó utazást követően a Lovagrend központjában, Poggibonsiban nagyon kedves fogadtatásban részesített Dom. Marcello Cristofani nagymester.

November 4-én 16 órakor kezdődött az a nagyszabású konferencia, amelyen az 1956-os eseményekről előadást tartott Card. Paskai László bíboros úr, valamint két olasz professzor: Renzo Foa és Valentina Meliado. A konferenciát követően Paskai László bíboros úr gyászmisét mutatott be az ún. tridentí rítus szerint az '56-os hősök tiszteletére. Másnap, november 5-én pedig Paskai bíboros úr – nagymester úr, valamint számos magyar és olasz lovagrendi tag jelenlétében – felavatta a forradalom emlékére készített emléktáblát.

Ez volt a hivatalos és protoklárius része a megemlékezésnek, emellett szeretnék beszámolni személyesen megélt tapasztalataimról. Először is arról a közvetlenségről, amit mind nagymester úr és bíboros atya részéről, mind a lovagok, mind pedig az olasz emberek részéről tapasztaltam. A táj szépségéből már következtetni lehetett az olaszok vendégszeretetére (Toscanát a jó Isten jó kedvében teremtetten). Példaként említhetném azt az idős házaspárt, akik Sienában a szentmisét követően megrendülve beszéltek a forradalomról: szörnyű és embertelen tragédiának tartották a magyarok ellen felépő elnyomó hatalom modern kori diktatúráját. Beszélgetésünket követően nagy tisztelettel üdvözöltek minden magyar embert, hiszen 50 évvel ezelőtt megismételhetetlen hőstettet hajtottak végre nagyszüleink.

A lovagokról – akár olasz, akár magyar nemzetiségűekről legyen szó – csak superlatívusokban beszélhetek. Sem életkor, sem földrajzi lakóhely, sem nemzeti mentalitás nem jelentett távolságtartást. Az olasz és a magyar lovagok úgy üdvözölték egymást, mint családtagok; beszélgetésük annyira közvetlen és fesztelen volt, mintha nem hosszú hónapokkal ezelőtt találkoztak volna utoljára, hanem az előző napok valamelyikén. A szállásunkról és az étkezéseinkről nagymester úr gondoskodott, amiért külön köszönet illeti meg. Nagymester úr figyelmessége arra is kiterjedt, hogy az indulás reggelén nemcsak a szállodában, hanem nála is kaptunk reggelit, mondván: hosszú út áll még előttünk...

Mindezek mellett az a megtiszteltetés ért – amit Poggibonsiban jelentett be fr. Várszegi Csaba –, hogy a kommandátor javaslatára jelölésemet elfogadva a decemberi lelkigyakorlat alkalmával a lovagrend novíciusa lehetek.

Lukács László
igazgató

KARITÁSZ TEADÉLUTÁN HUNYÁN

A Szent László karitászcsoport évek óta november második szombatján rendezi meg hagyományos teadélutánját a Plébánián.

Előtte lelkes segítők tombolat árulnak, szervezik a tombolatárgyak gyűjtését, meghívják az idősebbeket, akik örömmel fogadják, hogy rájuk is gondoltak. Délután 2 órára lett hirdetve az ünnepség kezdési időpontja, amelyre sokan összejöttek.

Sok tombolatárgy összegyűlt, és a tombolajegyek is elkelték melyek bevételéből a gyerekeket ajándékozzuk meg Mikulás ünnepség keretében.

Önkéntes segítők sok finom süteményt sütöttek, amivel vendégeinknek kedveskedtünk, majd a tea is fel lett szolgálva.

A gyerekek nagyon várták a tombolasorsolást, a fődíj egy szép nagy élő liba volt, amit az egyik karitászcsoport tagunk ajánlott fel. A második díj egy joghurt torta volt, amit szintén egyik karitászcsoport tagunk készített. A sok tombola mire ki lett sorsolva este lett, nagy örömmel vitték haza a fődíjakat.

Sokan részt vettek a szentmisén is, hisz úgy volt szervezve, hogy mise kezdetére véget érjen a rendezvény.

Jó hangulatban telt az egész délután, a felnőttek, gyerekek egyaránt jól érezték magukat.

Ezúton mondunk köszönetet minden segítőknek, támogatóknak, a szülőknek, pedagógusainknak, hitoktatóknak és mindenkinek, akik bármivel hozzájárultak a jótékony teadélután megrendezéséhez.

Hanyecz Vencelné

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

SZERBIÁT LEÍRTÁK?

Becsey Zsolt: Horvátország felvételével egy időre becsukódik az ajtó - A panaszok csak dokumentáltak érnek valamit

Dr. Becsey Zsolt, a Fidesz Magyar Polgári Szövetség európai parlamenti képviselője a múlt hétben ötven újságírókat hívott meg Brüsszelbe. Minden EU-képviselőnek joga van évente 100 vendéget fogadni. Ezt a lehetőséget azonban csak kevesen használják ki, hiszen sok munkával jár a vendéglátás, a programok megszervezése, a vendégekről való gondoskodás. Dr. Becsey Zsolt, aki egyebek között a Délvidékkel is foglalkozik munkája során, ezúttal újságíróknak kínálta fel a lehetőséget, hogy megismerkedjenek az EU intézményeinek működésével, és a helyszínen lássák, hogyan készítik elő a döntéseket, illetve hogyan születnek a döntések az unióban.

• **Szerbia mire számíthat?**

- Megítélésem szerint egyfajta bővítési fáradtság tapasztalható. A megkezdett stabilitási és partnerségi tárgyalásokat be kell fejezni, ez nem vitás. S ez azt jelenti, hogy potenciális tagjelölti státusa lehet Szerbiának. Am Torökország példáján látjuk, hogy ez a tagjelölti státus eltarthat akár több

évtizedig is. Törökországot 1963 óta hitegetik a tagfelvétellel.

• **Ez azt jelenti, hogy Szerbiát leírták?**

- Ezt nem mondanám, de Szerbiának még nagyon sok mindent meg kell tennie ahhoz, hogy tagjelölt legyen. Súlyos gondok megoldása vár erre az országra. Az unió jelenlegi felzárkóztatási politikájában a szegényebb országok felvétele finanszírozhatatlan lenne. Nézzük meg a két évvel ezelőtt csatlakozott 10 ország helyzetét! Még mindig bizonyos szempontból nem teljes jogú a tagságuk. Gondoljunk csak az euróövezetre vagy a schengeni övezetre! Decemberben várható egy újabb csúcstalálkozó, amelyen arról lesz szó, hogy vannak-e Európának határai. Én úgy látom, hogy Horvátország felvételével egy időre becsukódik az ajtó. A 10 új ország esetében például a munkaerő szabad áramlása ügyében együtt kezelik a 10 országot, még Szlovéniát sem emelték ki ebből a korlátozásból, noha az euró bevezetésével a szlovének az élen járnak. Szemmel láthatóan kialakult egy belső kör az unióban, és ez nem fog bővülni. A belső körbe való bekapcsolódás csak akkor történik meg Magyarország esetében is, ha a schengeni övezetbe bekerül. Eredetileg a határidő 2007 volt, ám most egyre inkább úgy tűnik, még két év felkészülési időre van szükség. Ezzel kapcsolatban az anyaország szempontjából a Délvidék és Kárpátalja magyar lakosságának utazási lehetőségei merülnek fel megoldásra váró feladatként. A mi dolgunk, hogy ezen a helyzeten könnyítsünk.

• **Konkrétan milyen könnyítésre gondol?**

- Az egyik lehetőség az lett volna, ha a határon kívüli magyarság megkapja a magyar állampolgárságot, a másik pedig, hogy ebben a helyzetben igyekezzünk minél zökkenőmentesebben hozzájuttatni a régiók lakosságát a schengeni vízumhoz. Én úgy látom, hogy bár a helyzet egyáltalán nem mondható kedvezőnek a délvidéki magyarság szempontjából, mégis sokkal emberibb bánásmódban lesz részük a szabadkai magyar főkonzulátuson a vízumigényléskor, mint mondjuk a szerb főváros más követségein, és az sem mellékes, hogy Magyarország schengeni övezetbe lépésével már nem kell Belgrádba menni a vízumkérelemmel, hanem a vajdasági magyar külképviseleten, Szabadkán is elintézhetik ezt.

• **A délvidéki magyarság úgy látja, hogy az anyaországi EU-képviselők nem képviselték elég erőteljesen a magyarság autonómiatörekvéseit.**

- Én, ha csak tehetem, elmegyek a Délvidékre. Két éve járom ezt a régiót. Ismerem a gondokat, és szóva is teszem. Azonban a kezem meg van kötve, ha a délvidéki politikusok, illetve a civil szervezetek nem működnek együtt velem. Itt, Brüsszelben én akkor tudom hitelesen képviselni a határon túli magyarság ügyét, ha dokumentálható az állítás, a panasz. Számtalanszor mondtam a politikusoknak, hogy írják le a panaszukat, angol nyelven adják ide, számokkal alátámasztva közlendőjüket. Amikor azonban ehhez a ponthoz érünk, rendre elakadnak a dolgok. A dokumentációs, szakmai munka a politikai elit és a civil szféra dolga. Ezek a dokumentumok számomra hivatkozási alapul szolgálhatnak, ennek hiányában viszont nagyon nehéz helyzetben vagyok.

Kabók Erika
Magyar Szó online

Amit Isten egybekötött... - 5 pár, 50 év után

November 12-én, vasárnap az esti misén az endrődi templomban meghitt, bensőséges ünnep-re került sor.

Őt házaspár: **Ambrózi László és Varjú Erzsébet, Farkas Imre és Katona Mónika, Gellai Imre és Timár Irma, Szakálos Tibor és Oláh Mária, Szujó György és Vaszkó Mária** ünnepelte házasságkötésének 50. évfordulóját.

Iványi László kanonok plébános beszédében kiemelte, hogy ennek az öt párnak az életére alkalmazható a vasárnapi evangélium szavai. A szegény övegyasszony két fillért dobott a jeruzsálemi templom perselyébe. Jézus példaként állította őt, mivel mindenét, egész megélhetését odaadta. Ötven évvel ezelőtt tíz fiatal lépett az oltár elé. Vagyonukat tekintve ők sem voltak gazdagok. Egész életüket, tiszta szívüket ajándékozták oda párjuknak. Így lettek gazdagok – a szeretetben. Ez az eskü ma is él és érvényes. Ezért adtak hálát, és erre a szereztövetségére kaptak áldást.

Kunkovács László: Táltoserő című könyvének bemutatója a Rózsahegyi Könyvtárban

Kunkovács László közismert személyiség Gyomaendrődön, főleg az idősebb korosztály körében, hiszen Kovács Máttyás, - az endrődi általános iskola hajdani igazgatójának - hetedik gyermekeként látta meg a napvilágot 1942-ben. A családi hagyományt követve, ő is pedagógus pályára készült, és a tanítóképző főiskola elvégzése után rövid ideig a csárdaszállási tanyai iskola „gumicszmas” kisdiákjait oktatta.

A fényképezéssel már fiatalon megismerkedett, mely szakma azután meghatározta jövőbeli pályáját. Az MTI Fotótudósítója lett s járta az országot felkutatva főleg a falu kultúráját. Érdeklődése a néprajz felé fordult és lassan feladva az MTI-ben levő munkahelyét a néprajzi fotózásnak szentelte az „egész életét”. Új módszert fejlesztett ki a néprajztudomány kutatási módszereiben, melyet a külföldi szakirodalom a vizuális antropológiának nevez.

De Kunkovács László munkássága nem csupán a jól felkutatott és körüljárt néprajzi témának a bemutatását jelenti, hanem a fotózásnak művészi fokra emelt művelését is.

Az Ő néprajzi fotói nem csupán dokumentálását, vagy illusztrálását jelentik a vizsgált kultúrának, hanem a művészet erejével többletet kapva szinte megszólaltatják a képeket.

1986-tól tematikus kiállításokat rendezett fotóiból az ország rangos kiállítóhelyein, majd külföldi kutatóútjainak eredményeként megnyitottak előtte a külföldi kiállító termek is (pl.: Mongólia, Kazahsztán stb.).

2001-ben településünk kis múzeumában, az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjteményben állandó kiállítása nyílt „Életmű” címmel. A kiállítás felvillantja a főbb kutatási témáit két-két képpel. Így a kis térben elhelyezett képanyag óriási utazásra hívja a látogatóit.

A kiállításokat hamarosan könyvek követték: Ósepítmények (2000. 2001.), Kece, milling, marázsa (2001.), Közember (2002.), Táltoserő (2006.).

2006. november 17-én 15 órakor Gyomaendrődön a Rózsahegyi Könyvtárban a szerzővel közösen bemutattuk legújabb könyvét, a „Táltoserő”-t. A bemutatóra több mint nyolcvan helyi és a

környező településekről eljött érdeklődő jelent meg.

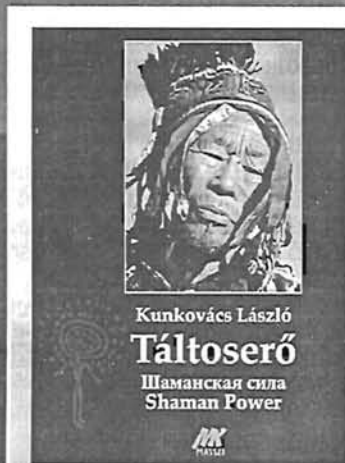
A rendezvény könyvbemutatóján a szerző diakepeken is megjelenítette a könyv képeinek egy részét - s így -, akik még nem olvasták a könyvet azok is élményszerű ízelítőt kaptak a műből. A könyv a pusztai népek ősvallásának, a sámánizmusnak ázsiai és magyarországi kultúrelmeit sorakoztatta fel, összevetve az élő hagyományt a nálunk csak töredékeiben megjelenő táltoshittel.

A mű felépítése és líraisága a természeti népek hősköteményi formáját követte. Szövege, lírai hangvétele, tömör megfogalmazása a mondanivaló leplezetlen és hiteles interpretálását nyújtja. A gyermekkor élményei, érthetetlen alakjai és meséi nyertek értelmet az ázsiai sámánok körében -vallja a szerző. Aki a kezébe veszi a művet egy nagyszerű idő- és térutazásra indul Kunkovács Lászlóval, a varázslatos csudaballai pusztáról, a mongol Altajig. A művön végigfeszülő néprajzi párhuzamok, az ujugurvarázslótól a rosszpusztai költőig, a vizuális antropológiai kutatás eleven példája.

mánykötetet.

A Masszi Kiadó gondozásában megjelent és igényes kivitelben elkészült könyvet ajánlom minden a sámánizmus, a néprajz és a fotóművészet iránt érdeklődő és fogékony olvasónak.

Szonda István

Kunkovács László

fotóművész, néprajzkutató
"Magyar Művészetért" - díjas

Nekem megadott, hogy találkoztam táltosokkal, tudós pásztorokkal, és gyermekkorom különös alakja, a vén marhahajcsár is efféle lehetett. Bebarangoltam Szibériát, Közép- és Belső-Ázsiát, nagy hírű sámánokat kerestem föl. Fotóim és írásaik kiállításá forrtak össze, amelyet 1993-ban mutattak be először, amikor Budapesten tartották nemzetközi tanácskozásukat a sámánizmus kutatói. Munkám azóta újabb fejezetekkel egészült ki.

Kunkovács László

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

A „Táltoserő” nem csupán képek, fotóalbum, hiszen a képalírások és a képek közti szövegek egyenértékűek mondanivalóban és megfogalmazásban is a művészi felvételekkel.

A szövegek három nyelven közvetítik a sámánizmust bemutató „képes tanul-

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Adventben

Óh, milyen szépek az
Adventi hajnalok,
Mikor elindulunk,
S ezer csillag ragyog.

Hold fénye világít,
Utunkon elkísér,
Sietünk részt venni
Rorate-szentmisén.

Vagy tán köd köpenyét
Teríti mireánk?
Vágyakozó szívünk
Mutatja az irányt.

S megyünk Jézus elé,
Ki értünk született,
Hogy majd halálával
Bűnünktől váltson meg.

Várjuk oly örömmel
Karácsony ünnepét,
Ahogyan előttünk
Sok hívő nemzedék.

Bukva Csilla

Pósa Lajos:

Karácsonykor

Fényes égből, Mennyszágból,
Szálljatok le, angyalok!
Zöldleveles, aranydiós
Karácsonyfát hozzatok!
Karácsonyfát, ragyogót,
Zörgő-börgő mogyorót,
Ezüstcsengős barikát,
Selyemszórú paripát.

Fényes égből, Mennyszágból,
Szálljatok le, angyalok!
Kisfiúknak, kislányoknak
Egy-egy könyvet hozzatok!
Hadd kiálták: jaj de szép!
Legyen benne mese, kép,
A hazáért imádság,
Magyar érzés, szabadság.

Fényes égből, Mennyszágból,
Szálljatok le, angyalok!
A didergő szegényeknek
Meleg ruhát hozzatok!
Nagykabátot, nagykendőt,
Vastagtalpú cipellőt,
Tüzelőfát, angyalok,
Azt is, azt is hozzatok!

Előkészület

Bár csak kised Jézus
Szívünk jászolában
Aludhatna csendben,
Szeretet-szalmában.

Ám szívünk gyakorta
Sok rútsággal tele,
Így a szeretetnek
Alig jut hely benne.

Ne késlekedjünk hát,
Tisztítsuk meg szívünk,
Jézusunknak méltó
Helyet készíthessünk.

Bukva Csilla

FELHÍVÁS JÓTÉKONY CÉLŰ ADAKOZÁSRA

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a

V. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”

jótékony célú adakozását. Terveink szerint 50 családot, közel 150 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségüknek köszönhetően.

Helye: Szt. Imre Katolikus Templom
(Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

• Ideje: Endrőd, 2006. december 15. péntek de. 10. 00 – óra

Gyűjtünk: tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, fogkrémeket, szappant, konzerveket, törölközőket, plédeket, számítógépet nyomtatóval és minden olyan dolgot, aminek egy gyermek örülhet!
Ruhát nem gyűjtünk!

Keresünk olyan védnököket, akik nagyobb adománnyal és hozzájárulással támogatják a gyűjtésünket.

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal
5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagilag szeretne segíteni,
az a következő címen teheti meg:

Számla számunk: Templárius Alapítvány Endrőd és Vidéke
Takarékszövetkezet 53200015-11060273

Köszönettel:
Fr. Ungvölgyi János
Commendator

SPORT

Az Endrődi Csoport eredményei:

2006. év

IX. 16. GYVSE – Csanádapáca 5:0
IX. 24. Kaszaper – GYVSE 3:1
IX. 30. GYVSE – Nagyszénás 0:0
X. 7. Újkigyós – GYVSE 1:4
X. 14. GYVSE – Mezőkovácsháza 0:2
X. 21. Sarkad – GYVSE 4:1
X. 28. GYVSE – Békés 3:0
XI. 4. Telekgerendás – GYVSE 1:3
XI. 11. GYVSE – Tótkomlós 1:1
XI. 18. GYVSE – Gádoros 2:0

A táblázat helyzete:

8. GYVSE 5, 3, 5, 23:21 21

Őszi hátralévő mérkőzések:

2006. XII. 2. GYVSE - Csabacsüd

Fiatalokról fiataloknak

A Kis Bálint Általános Iskoláról

Iskolánk idegen nyelvi munkaközössége a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központtal közösen, hospitálással egybekötött Módszertani Napot szervezett angol nyelvet oktató tanárok és tanítók részére.

A programot Fülöp Istvánné igazgató-nő köszöntője után Várfi András polgármester úr nyitotta meg, aki a nyelvtanulás fontosságát, szükségszerűségét emelte ki.

Hrabovszki Mihály, a BMHUFIK munkatársa, az iskolánkban folyó innovatív munkáról beszélt.

Mészárosné Stef Ilona az idegen nyelvi munkaközösségünk vezetője bemutatta iskolánkat, majd idegennyelv-tanítási koncepciónkat ismertette:

Pedagógiai munkánk középpontjában:

- tanulóink, egyéni adottságaihoz igazodó alapkészségek fejlesztése és tárgyi tudásuk kialakítása;
- eredményes tanulási technikák megismertetése és alkalmazása;
- hátrányos helyzetű tanulóink felzárkóztatása;
- tehetségek felismerése, kibontakoztatása;
- kommunikációs- és viselkedéskultúra fejlesztése, közéletiségre nevelés;
- egészség- és környezetkultúra fejlesztése áll.

Társadalmi és helyi elvárásoknak megfelelően:

- az alapkészségek fejlesztését előtérbe helyezve a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tantárgyakat magasabb óraszámokban oktatjuk;
- testnevelés tantárgy keretében bevezettük a moduláris úszásoktatást;
- 1. évfolyamtól biztosítjuk választható tantárgyként az angol nyelvoktatást csoportbontásban, hatékony

Angol Módszertani Nap

- módszertani elemekkel;
- 7. és 8. évfolyamokon bontott csoportban valósítjuk meg a német és angol nyelvoktatást;
- nyelvvizsga-előkészítő, valamint középiskolai felvételi-előkészítő foglalkozásokat szervezünk;
- nyelvoktatásunk színesítéseként lehetőséget kínálunk elsőseinknek a német nyelv tanulására a Német Nemzetiségi Nyelvoktatási Programunk keretében.

A körzetben elsők között vállaltuk fel a sajátos nevelési igényű tanulóink integrált ellátását, melyet eredményesen végzünk, megfelelő szakemberek bevonásával. Bekapcsolódtunk a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés programjába, felvállalva a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

Bemutatta a munkaközösség nyelvtanítási koncepcióját, melynek középpontjában a nyelvi kommunikáció áll. Előadásában részletezte az első évfolyamon választható tantárgyként megjelenő angol nyelvtanítást, a 7-8. évfolyamon alkalma-

zott nyelvvizsga-előkészítő programot, valamint beszámolt a sikeres nyelvvizsga-eredményeinkről.

Ezután Mészáros István az Oxford Tankönyvkiadó képviselője tankönyvbe-mutatót tartott, a Happy tankönyvcsaládra hívta fel a figyelmünket. Ezeket a könyveket eredményesen használjuk 1-6. évfolyamokon. Tájékoztatást nyújtott még olyan könyvekről is, amelyek egyaránt segítséget nyújtanak tanárnak, diáknak a nyelvvizsgára való felkészülésben.

Ezután következtek az angol nyelvi bemutató órák.

Koloh Judit szaktanító a második osztály tanulói közösségében a gyerekek eddigi nyelvi ismereteiről adott átfogó képet. Játékos, hangulatos órát láthattunk dalokkal, versekkel átszőve.

Orbán Orsolya szaktanár a negyedik osztályban mutatta be a diákok angol nyelvtudását. Ezen a szinten már komoly angol nyelvű beszélgetést hallottunk. A gyerekek kedvenc meséjüket is bemutatták.

Mészárosné Stef Ilona szaktanító és munkaközösség-vezető irányításával a hatodik osztályos diákok mindennapi szokásaikról, öltözködési kultúrájukról, iskolánk szimbólumairól, a helyesen eltöltött szabadidejükről, kedvenc sportolójukról beszélgettek angol nyelven. A csoport tanulói első osztályos koruktól tanulják a nyelvet.

A napi programot kollégáink mellett megtekintették a Rózsahegyi Kálmán, a Szent Gellért és a szarvasi Fő téri Általános Iskola angol szakos tanárai, valamint a helyi óvodák óvónői, valamint iskolánk pedagógusai.

A napot konzultációval zártuk, megbeszéltük a látottakat, a nyelvtanításban szerzett eddigi tapasztalatainkat.

Nyelvi óra a 4. osztályban

Tanórán kívüli foglalkozásokról

Valamint a felzárkóztatások is segítik tanulóinkat a tanulási nehézségek leküzdésében.

Az 5-8. évfolyamon az alábbi szakkörök biztosítják a gyerekek sokoldalú személyiségfejlődésének kibontakoztatását.

- Énekar
- Irodalmi színpad
- Rajz és tűzzománc

- Újságíró
- Média
- Dekorátor
- Informatika
- Etika
- Történelem

A sportfoglalkozások a mindennapos mozgást, testedzést teszik lehetővé. Iskolánkban népszerű a 3., 4. évfolyamon

bevezetésre került úszásoktatás, a gyógytestnevelés, a fiú és lány kézi- és röplabdaedzések.

Az angol és a német nyelvvizsga-előkészítő foglalkozások, tehetséggondozások a nyelvvizsgára való felkészülést, a pályaválasztás megkönnyítését, a középiskolába való zökkenőmentesebb beilleszkedést segítik elő.

Kis Bálint Általános Iskola
Nevelőtestülete

A 2006/2007-es tanévben a Kis Bálint Általános Iskolában a következő tanórán kívüli foglalkozások választhatók. Sokszínű elfoglaltságot biztosítunk a gyermekeink számára.

Az 1-4. évfolyamon:

- Szakkörök
- Sportfoglalkozások
- Tehetséggondozás: magyar, matematika és környezetismeret tantárgyakból

Irodalmi oldal

Sütő András (1927-2006)

A csodával határos, ha valamelyik költő-író teljes birtokában van anyanyelvének. Őket olvasva-hallva szinte alig mer a hétköznapi ember íráshoz lépni. Így hat rám mindig Arany János, Tamási Áron, Sütő András, Eszterházy Péter... és szerencsére még sokan a magyar irodalomból.

Sütővel való találkozásom 1974 körül történt, amikor még többnyire egy éjszakára kaptunk kölcsön könyveket. Nem jelképesen, valóságban. Másnap reggel már visszaadtuk, hiszen különösen szamizdat és Magyarországon akkor

meg nem jelenhető könyvek voltak ezek. Sütő András Anyám könyvű álmodtató könyve is egyéjszakai találkozás volt, a történelem tanszéken diákkörvezető tanáromtól kaptam azzal, hogy nagyon értékes könyv, s bizony sokaknak szeretné még odaadni minél hamarabb, hiszen a Kriterion kiadás akkor Szegeden nem volt kapható. Nagymamával mégsem tudtam végigolvasztatni a művet. A kulákká kikiáltós résznél azzal tette le véglegesen, hogy elég rosszat élt meg ő már életében, jobb szeretne mostmár csak szépet olvasni. Nem is tudtam többé rábírní csupaszív nagymamámat... pedig ez az ő élete volt...

Tudom én, hogy az említett írók nem a köznyelvet beszélik, de ebben a mai világban, amikor napontként romlik a nyelvünk, igazi feltöltődés ilyen sorokat-oldalakat olvasni.

„Így csak az tudott magyarul, aki hazulról hozta a nyelv veszélyeztetettségének tudatát egy szórványfaluból, ahol egyötöd része volt a falunak magyar.” - hangzott egy irodalmár barátjától a mostani végleges búcsúzáskor (Görömbei András). A határon kívüliek sorsa egy másfajta veszedelem a magyar nyelvre, mint amit nap mint nap érzünk, ha kinyitjuk a fülünket. A legnagyobb, ami nyelvünket érheti: az a végleges pusztulás, felmorzsolódás, megszűnés, megsemmisülés... na, van-e még szavunk rá?!... kimondani is rossz:... eltűnés. Milyen érdekes... mennyire közel van a tünemény szavunkhoz. Tünemény, vagyis rendkívüli jelenség, vagyis káprázat. Lehet, hogy magyar nyelvünk a világ- és földtörténeti év-milliókkal számolva egy felvillanó felragyogás lesz csupán?! Hiszen napról-napra fogy létszámunk.

Sokszor ráerőltetem magam, pedig könny nélkül sosem tudom végigolvasni azt a történetet, amikor a Duna-deltában az író találkozott egy Aljosa nevű fiúval, akinek édesanyja Csikországból származott, de a fiú szégyellte, hogy egy szót sem tud anyanyelvén, emiatt fitokzatos falat épített maga köré, amikor magyarokkal találkozott. Csak lassan derült ki, hogy szeretne megtanulni egy csiki dalt.

Ebben a nyelvi létben Sütő Andrásnak mindenképpen az élen van a helye. Ott, legelől.

Az íróról akkor alig tudtam valamit, édesanyám Tanító c. újságjában találtam először egy képes beszámolót a pusztakamarási indítatásról. Természetesen hamarosan tanyanyaggá is vált, próbáltuk megfejteni az író képalkotó fantáziáját, igazi mezősegi alappal rendelkező tudatos nyelvalkotási leleményeit.

Erdélyben többnyire drámaíróként tartják számon, hiszen a leg-

kisebb falvakba is eljutottak színművei a kolozsvári színház segítségével. Irodalom tanárként egy osztállyal a Csillag a máglyán c. drámáját elemeztük. A törvénytisztelő Kálvin és a szabadon gondolkodó Szervét Mihály személyében annyira tiszta történelmi érveket és igazságokat ütköztetett, így még az sem zavart, hogy nem mindenütt ragaszkodott az író a történelmi valósághoz. A szereplői fölélemelkedtek a történelemnek.

A Levelek a fehér toronyból nagypapáját (aki nem érti meg unokáit, mert azok az államnyelvet beszélik, s nem édesanyjuk nyelvét) 15 évesekkel próbáltam megértetni. Ez a rész még érzelmileg felfogható volt számukra, de az már kevésbé, hogy emiatt a család szét-esett, s a nagypapa éveken keresztül mindennap várta haza az övét, s azok csak nem érkeztek...

Sütő András A szuzai menyegző c. drámáját nagyfiammal a szívem alatt néztem meg a Nemzeti Színházban, így ez egy külön élményként maradt meg bennem.

Én valahogy mégis inkább a prózáját szeretem: gondolatait rámdzúdító esszéit és lírai novelláit. A perzsák című esszéjénél azt sem értem, hogyan jelenhetett meg, hiszen Ceausescunak olyan besúgó-gárdája volt (tegnap hallottam a Duna tévében, hogy egy-egy magyar művészre akár 7-8 embert is ráállítottak), lehetetlen, hogy nem magyarázták meg neki e sorokat:

„Olyan eszmével, amelynek érvei falanxba sorakoznak, dárdák hegyén ülnek, kardhüvelyekből villannak elő, nem lehet kukoricázni.”

„Míg egy népnek titkai vannak: véglegesen nincs meghódítva.”
„Mert mi hogy indul, ha menet közben módosul is, akképp folytatódik.”

Sütő András nagyon tisztán, nagyon pontosan fogalmaz, még ha sokszor meg is kell fejteni mondandóját, hiszen a legutóbbi időkig a környezet megkövetelte a jelképes fogalmazást. Az Engedjétek hozzám jönni a szavakat című vallomások köteté az azóta már felnőtté vált László unokájának a magyar nyelvel való ismerkedését adta át nekünk. Azt hiszem, ilyen tudatos anya- és nagypanyelvet kevesen kaptak eddig. A 17 hónapos Lászlóra „Szavaink Nagyfejedelemsége” várt, „nyolcszázézer szó-alattvaló”-val, egy gyengélkedő nyelvvél, melyen a legfontosabb változást az hozhatja, ha mindannyian beiratkozunk „bizony Csokonai nevezetű poetához, vagy Berzsenyi tekintetes úrhoz. Arany János világitótornyába Nagyszalontrára, József Attila jalkiáltásaiba vagy Ady tüzes katlanába, a hargitai Ábel sziklafeleseléseibe.”

Egyedül tehát a könyvélményeink azok, amelyek „nyelvi szunyókálásainkból felszerkenty az embert, megtáncoltatják az elmét”.

„Hiszen azért vagyunk a világon, hogy a szavainknak valahol helyet teremtsünk benne.”

Sütő András halálának a hírére újra levettem a kedvesebb írásait a polcomról. Szép estéim voltak. Muszáj is pótolni a nappal körülöttem elhangzó szavak-mondatok utáni hiányérzetemet...

Mindenkinek jó olvasást kívánok:

Ricsey Edit

*Ami az emberben isteni az
a bucsuanyu, az pedig
a keresztelység
alkotása
az ember, ezeket
hosszú, évezredek utján
Sütő András*

Ízes Ízek

December

Dödölle

A meghámozott burgonyát felszeleteljük, annyi sós vizet öntünk rá, hogy majdnem ellepje és puhára főzzük. Villával összetörjük és liszttel – folytonos keverés mellett – puha masszává főzzük. Egy másik lábosban olajon apróra vágott vöröshagymát piritunk, majd a masszából galuskát szaggatunk bele és óvatosan összekeverjük. A végén tehetünk hozzá kis tejfelt.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

Corvus bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

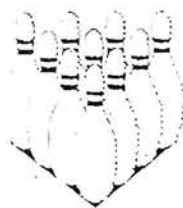
MAGÁNVÁMRAKTÁR

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Akik még nem rendezték hirdetéseik elmaradt díját, kérjük, minél előbb tegyék meg. Köszönjük!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
Építőipari Kft.

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előgyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

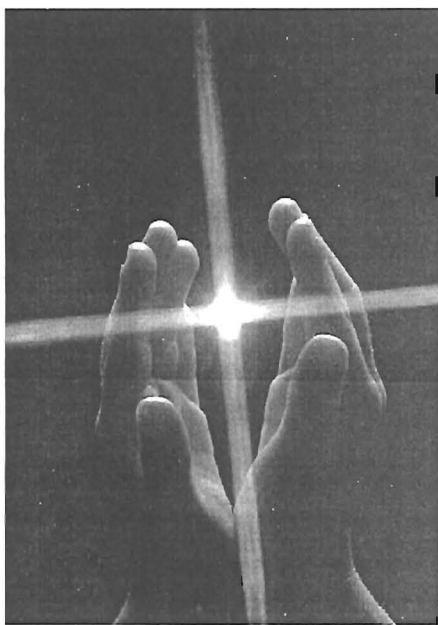
Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívéinkben élnek.
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)*

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DRAGANOV TRIFONNÉ GÉMES VERO-
NIKA, aki betöltötte 85. földi életét, október 12-
én az Örökkévalóság honába költözött. Gászol-
ják: lányai és azok családja, ismerősök, barátok.

id. FARKASINSZKI JÁNOS, aki Endrődön
élt, 2006. november 17-én 80 éves korában vá-
ratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége és a csa-
ládja.

KMELLÁR ELEKNÉ TÍMÁR ILONA, volt
Szélmalom úti lakos, nov. 5-én 77 éves korában
rövid betegség után elhunyt.

Gyászolják: fiai, menyei, unokái

SZUROVECZ IMRE, volt Sugár úti lakos,
2006. nov. 12-én 69 éves korában hosszú, súlyos
betegség után elhunyt.

Gyászolják: felesége és rokonai

VÉHA FERENC, aki Hunya Rákóczi u. 18.
sz. alatt élt, november 5-én 82 éves korában sú-
lyos betegség után elköltözött Teremtőjéhez.

Gyászolja: felesége, gyermekei, unokái, déd-
unokái és a rokonság.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben
kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További infor-
máció a plébánián hivatalos időben személye-
sen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását,
karbantartását támogathatjuk adományok
felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián
hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy
az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Köz-
hasznú Alapítvány számlájára befizetéssel
vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-
10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövet-
kezet.

Az endrődi templomban, a katolikus
szertartás szerint eltemetett halottakról 40
évre visszamenőleg, név szerint megemlé-
kezünk halálózási évfordulójuk napján.

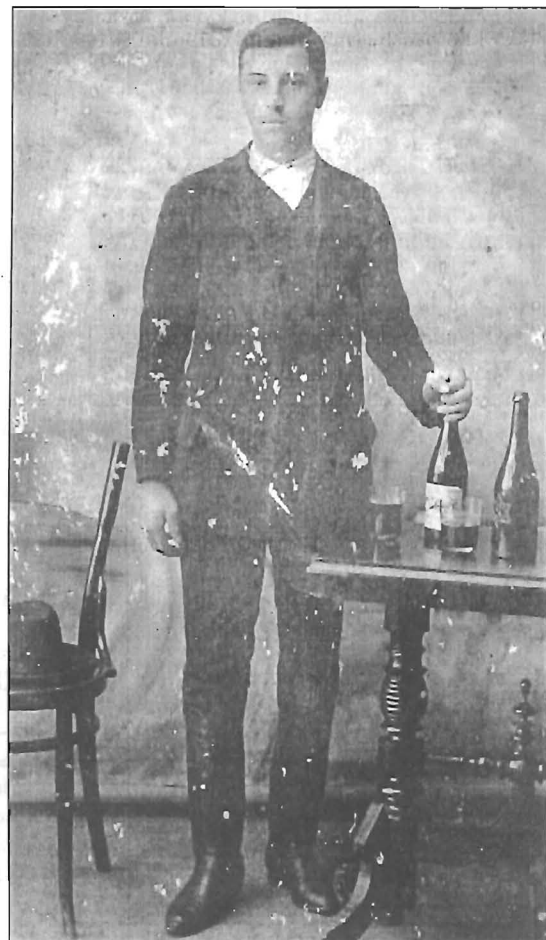
Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló csa-
lád, egy éven belül havonta, egy éven túl
évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szel-
etteikért.

Fényképalbum

Hangya-szövetkezet Hunyán

Hunya Ince legénykorában, 1909 előtt

GAZDAKALENDÁRIUM

Információ gazdálkodóknak

Falugazdász hírek

A 2006. októberi önkormányzati választáson – mint köztudott – Gyomaendrőd falugazdásza, Várfi András lett a város Polgármestere. A falugazdász feladatokat a településen ezek után a Békés Megyei FM Hivatal döntése alapján Vincze Tamás falugazdász látja el, Dévaványa és Hunya település mellett.

November 1-től az év végéig az ügyfélfogadás hétfőn és szerdán 8-16 óráig, csütörtökön alkalomszerűen 13-16 óráig tart. Hoffmanné Szabó Gabriella ügyfélszolgálati falugazdász a

többi napokon is a gazdálkodók rendelkezésére áll munkaidőben. Az FVM-nél átszervezés várható, ezért a 2007-és év munkafeladatai, rendje és az ügyfélfogadás jelenleg nem ismeretes. Ebben az évben aktuális feladatok közé tartozik a területalapú támogatás túligénylésének rendezése, a gázolaj jövedéki adó igénylése és folyamatosan az östermelői igazolvánnyal kapcsolatos teendők.

- A területalapú támogatás túligénylésének rendezése rövidesen – november végére – várható, amelyről az érintett ügyfelek értesítést fognak kapni.
- A gázolaj jövedéki adó igénylése elkezdődött, amelyhez 2006-os földhasználati lap-szemlélet kell mellékelni, melyet a Földhivatal ad ki. A falugazdász az igazolást a földhasználati lap-szemle alapján igazolja le. A jövedéki adó mértéke 2006. évben 68,- Ft/liter.

Az őszi mezőgazdasági munkákról

A száraz és meleg ősz kedvezett a napraforgó és a kukorica betakarításának. A napraforgót már betakarították, a kukorica 90%-át aratták le, rövidesen befejezésre kerül.

A tavaszi belvíz miatt szélsőségesek az eredmények, napraforgónál 0,5-3 t/ha termésátlag, kukoricánál 1-13 t/ha között a alakult a termés. A gyengébb adottságú földeken a későbbi vetések sikerül-

tek jobban, a jobb minőségű földeken a belvizes területeket kivéve eredmények születtek mind a két növénynél. A száraz idő miatt a talajmunkák jól elhaladtak. A repce 50%-a az októberi esővel ki, ezért a télállósága ezeknek bizonytalan. A búza 80 %-át elveték, amely várhatóan jól megerősödik a tél beállta előtt. A szántá jól halad, amely a kukoricatarlók leszántásával zárul rövidesen.

Az átvételi árak a következőképpen alakultak: a búzánál 250 Ft-ról vetési időre 3000,- Ft-ra emelkedett, az olajnapraforgó 52 5400,- Ft, a kukorica 2500,- Ft körül mozgott az őszi időszakra.

Reméljük, hogy egy jobb és belvízmentes évnek nézünk elébe.

Sikerekben és eredményekben gazdagabb új évet kívánok minden gazdálkodónak.

Vincze Tamás
falugazdász

Kedves vásárlóim!

Decembri ajánlataim:

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- Az áruházban megkezdtük a festék áruk forgalmazását: zománccfestékek, olajfestékek, alapozók, rozsdagátlók, falfestékek, színezők, glett anyagok, csemperagasztók, ecsetek, stb.
- Fűtőszőnyegek, középszőnyegek,
- Fürdőszobaszőnyegek, asztalterítők,
- Szúnyogháló, szúnyogirtók, szúnyogriasztók,
- Vegyszerek, műtrágyák, virágföldek, cserepek, virághagymák, rózsatövek
- Virágládák, drótkerítések, drótháló, Szegek, csavarok, kéziszerszámok,
- Gumszizmák, védőkesztyűk, munkaruhák,
- Benzines és elektromos fűnyírók, sövényvágók,
- Bozótvágók, komposztálók, kukák, talicskák, cefrés hordók, üstház
- Alumínium létrák

Várom kedves vásárlóimat!
Telefon: 386-274; 06-20 95 27 032
FARKAS MÁTÉ

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@internet-x.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@szentgellert.hu

*Hozzád emelem lelkeimet,
Uram Istenem,
benned bizakodom. (Zsolt 25, 1)*

Szomorú szívvel, de a feltámadás reményével
tudatjuk Olvasóinkkal, hogy lapunk Főszerkesztője,

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

2006. december 1-jén reggel 6.55-kor
megtért Égi Urához.

Temetéséről később intézkednek.
Lapzárta után érkezett a hír,
ezért életútját újságunk januári számában méltatjuk.

*Adj Uram örök nyugalmat neki!
És az örök Világosság fényeskedjék neki!
Nyugodjék békében!*

Városunk Szerkesztősége